

Kerckkoerier

12E JAARGANG
NR. 2 - MAART 2014

**Diensten
in Paasweek
Blz. 4**

**Periodiek van de parochie H. Maria Sterre der Zee van de
13 samenwerkende RK parochiekernen in Oost Zeeuws-Vlaanderen**

COLOFON

Redactie

mevr. J. Hamelinck,
mevr. L. Verboven-Gielen,
mevr. V. Verdurmen-Serrarens,
dhr. F. van Swaal,
mevr. N. Janssen-de Koning
mevr. C. van Waes-van den Bergen
mevr. R. de Wit-Van den Bossche

Postbusbeheerder: mevr. H. Buys

Foto voorkant: J. Hamelinck

Druk: Streekbeeld, Terneuzen
Tel. 0115-649800

Kopij binnen 2014
Zomer: 26 mei
Herfst: 1 september
Kerst: 3 november

Kopij voor het volgende nummer inleveren bij kerkkoerier@rk-kerk-ozvl.nl of redactieadres: Steenstraat 22, 4561 AS Hulst
De redactie heeft het recht artikelen te corrigeren en/of in te korten. De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van de ingezonden kopij.

Bestuur parochie H. Maria Sterre der Zee:

Postadres: Steenstraat 22, 4561 AS Hulst
e-mail adressen:

Secretariaat: parochie@rk-kerk-ozvl.nl
Kerkkoerier: kerkkoerier@rk-kerk-ozvl.nl
Website: m.klokrank@rk-kerk-ozvl.nl

Website parochie H. Maria Sterre der Zee:
www.rk-kerk-ozvl.nl

Bereikbaarheid pastoraal team:
Secretariaat: pastoraalteam@zeelandnet.nl

Chantal van de Walle,

pastoraal werkster; teamleider
(eerst aanspreekbare pastor voor:
Boschkappelle, Hengstdijk, Stoppeldijk,
Clinge, Graauw en Nieuw - Namen)
Notendijk 45, 4583 SV Terhole
Tel. 0114 - 72 04 91
gsm: 06 - 51 13 87 21
e-mail: chvdwalle@zeelandnet.nl
bijz.aandachtsveld: Eerste Communie,
Kids en kerk (deels), huwelijks catechese en
vastenactie

Ralf Grossert, pastoraal werker

(eerst aanspreekbare pastor voor
Kloosterzande, Lamswaarde en Terhole)
Churchillhof 9, 4587 EV Kloosterzande
Tel. 0114 - 31 32 99
gsm: 06 - 13 70 51 37
e-mail: ralf.grossert@zeelandnet.nl
bijz.aandachtsveld: vormsel (deels),
oecumene, 'geloven nu', jongerenpastoraat
en meditatie, ziekenbezoekgroep

Katrien Van de Wiele,

pastoraal werkster
(eerst aanspreekbare pastor voor Heikant,
Koewacht, St. Jansteen, Hulst)
Beneluxstraat 16, 4551 TM Sas van Gent
Tel. 0115 - 45 40 88
gsm: 06 - 41 32 27 76
e-mail: kvdwiele@zeelandnet.nl
bijz.aandachtsveld: rouwzorg, vormsel
(deels), contactpersoon lekenvoorgangers,
peuter- en kleuterkerk, kids en kerk (deels)

Paul Verbeek,

parochieadministrator
Burgemeester Stulemeijerlaan 8,
4611 EE Bergen op Zoom
Tel. 0164 - 233 574
e-mail: Vic.Middelburg@bisdombreda.nl
bijz.aandachtsveld: kerkopbouw

Alain Holvoet,
pastor

TEN GELEIDE

Vastenavond. Een katholiek "feest". Het woord zegt het al. De avond voor de vasten. Vroeg in de vorige eeuw werd op dinsdag voor Aswoensdag Vastenavond gevierd. Een dag of avond vol jolijt, eten en drinken. Meestal waren het gemaskerde feesten. Maar aan het einde van de 19e eeuw veranderde het een en ander. Men ging carnaval vieren. Drie dagen voor de Vasten eens 'lekker uit je bol gaan'. Maar de betekenis hiervan ging veel verder, want de veertig dagen vasten kwamen er aan. Zes weken van versobering om ons voor te bereiden op het feest van Pasen. We beginnen met Aswoensdag. We halen een askruisje waarmee we willen aantonen de komende tijd wat bewuster te zijn, te leven in het teken van het kruis, het kalm aan te doen betreffende eten en drinken en feestjes. Dit alles ter voorbereiding op Witte Donderdag en Goede Vrijdag om daarna de

verrijzenis te vieren in het Paasfeest. Het kan ons goed doen om in deze veertig-dagen-tijd eens stil te staan bij ons leven. Zijn we wel zo tevreden met onszelf? Kan het niet een beetje anders? Wat is het doel in ons leven? Zijn we wel tevreden zo met onszelf? Denken we wel genoeg aan onze naasten?

Misschien daarom is het goed om ook de Vastenactie niet te vergeten. Het is gemakkelijk: wat geldt in een envelop voor de derde wereld en voilà ik heb mijn steentje bijgedragen. Maar sta er eens bij stil. Wat het betekent geen school, geen dagelijks bord eten, geen goed drinkwater enz. Hoe zou u zich voelen?

Wij wensen u allen een heel mooi paasfeest.

De redactie

NIEUWE PRIESTER PASTOR VOOR ONZE PAROCHIE

Op 7 december 2013 vond in de parochiekerk van de H. Gerulphus in Stoppeldijk de presentatieviering plaats van pastor Alain Holvoet als parochie-vicaris in onze H. Maria Sterre der Zee parochie. Het was een feestelijk eucharistieviering, waarbij vicaris en waarnemend pastoor Paul Verbeek voorganger was. Tijdens deze viering werd pastor Holvoet plechtig welkom geheten door zijn nieuwe collega's, parochianen en vertegenwoordigers uit de gehele parochie.

Pastor Holvoet werd geboren in Menen, West-Vlaanderen, België. Hij rondde zijn seminarie-opleiding af aan het Sint Janscentrum in het bisdom Den Bosch en werd op 2 juni 2007 door de bisschop van Den Bosch, Mgr. Hurkmans, tot priester gewijd. Na een aantal jaren werkzaam te zijn geweest in de Sint Petrusparochie, met o.a. de kernen Odiliapeel, Volkel en Zeeland, aanvaardde hij, op vraag van de bisschop van Breda, Mgr. Liesen, de opdracht om als priester-pastor deel uit te maken van het pastorale team van onze parochie. Zo bracht zijn roeping hem vanuit het Brabantse Zeeland naar Kloosterzande in Zeeland.

Pastor Holvoet heeft begin december 2013 samen met zijn moeder zijn intrek genomen in de vroegere pastorie van de PKN aan de Cloosterstraat in Kloosterzande. Pastor Holvoet beschouwt het voorgaan in de eucharistie als zijn opdracht en heeft als gezonden en gewijd man daarin zijn levensbestemming gevonden. De afgelopen maanden heeft hij zich vertrouwd gemaakt met de verschillende parochiekernen en met de vele verantwoordelijkheden van het

pastorale team. Nu breekt de tijd aan om een goede taakverdeling tussen de leden van het team vast te stellen, waardoor ieders talenten maximaal tot hun recht komen.

Pastor Holvoet kampt jammer genoeg wat met gezondheidsproblemen, waardoor zijn entree in onze parochie de nodige tegenslagen kende. We hopen dat het snel beter mag gaan met hem en hij de kracht en de energie mag vinden om met enthousiasme de blijdschap van ons geloof uit te dragen. Dat hij steeds meer mensen mag ontmoeten, met hen in gesprek mag gaan om elkaar echt te leren kennen en zich bij ons thuis te voelen.

Bestuur en pastoraal team van de parochie H. Maria Sterre der Zee

Pastor Alain Holvoet ontvangt warmte en licht van de leden van het pastorale team (foto Ronnie Haerens)

HET PAASVERHAAL

Wanneer we aan willekeurige mensen op straat vragen naar de betekenis van Pasen, dan komen er al gauw antwoorden als: paashaas, eieren, kuikentjes, lente enz. enz. Maar wat is nu de echte betekenis van Pasen? Heeft Pasen te maken met nieuw leven en lente of is het meer? Het oorspronkelijke verhaal van Goede Vrijdag en Pasen gaat over het lijden en sterven van Jezus Christus. In de vier evangeliën krijgen deze gebeurtenissen ruim aandacht, omdat dit het doel van Jezus' komst op aarde bevat.

Jezus had 3 jaar lang rondgewandeld in het Joodse land en vele wonderen verricht. Ook had hij gesproken over het Koninkrijk van God en de mensen onderwezen in Gods bedoeling met ons. De religieuze leiders in die tijd (Farizeeën en Sadduceeën) begonnen Jezus steeds meer te haten. Jezus ondermijnde hun gezag, ontmaskerde hun schijnheiligheid en deed (in hun ogen) Godslasterlijke uitspraken. Jezus wekte hun woede op omdat hij hun ware bedoelingen doorzag en benoemde. Uiteindelijk werd Jezus gearresteerd en veroordeeld tot de dood. Aangezien de Joodse leiders dit doodvonnis niet zelf mochten uitvoeren, betrokken ze de Romeinse overheid (in de persoon van

Pilatus) er bij. Pilatus sprak het doodvonnis uit, hoewel hij geen schuld in Jezus vond. De Joden dreigden de misstappen van Pilatus door te brieven aan de Keizer en daarom was hij bezweken voor hun aandrang om Jezus te veroordelen.

Jezus werd aan een kruis gehangen na gepest, geslagen en bespot te zijn- in de plaats van een al veroordeelde misdadiger. Dit was de ergste straf, die je in die tijd maar kon bedenken en voor de Joden gold het ook als een vloek. Zo droeg Jezus de straf voor een ander, als teken van Zijn grote roeping: onze zonden op zich nemen, zodat wij vrijspraak kunnen ontvangen van de Vader. Zelfs aan het kruis op de heuvel Golgotha bad Jezus voor anderen en schonk hij vergeving aan een van de twee andere gekruisigden. (Eén van de zgn. zeven kruiswoorden.) Jezus liet zo zien dat hij niet alleen maar mooie woorden sprak (bijv. je vijanden liefhebben), maar ze ook nakwam. De dag van de veroordelingen en het sterven van Jezus gedenken wij als Goede Vrijdag. "Goed", omdat Jezus door het kruis het kwaad versloeg en de mogelijkheid creëerde voor mensen om vergeving te ontvangen. Jezus werd begraven in het graf van een

rijke vriend en verbleef daar tot de derde dag. Toen voltrok zich het wonder: Jezus stond op uit de dood en overwon het graf. Velen van Zijn volgelingen hebben hem gezien en gesproken en getuigden van Zijn Opstanding.

Toen een drietal vrouwen op de 1e dag van de week Hem wilden balsemen, vonden ze het graf leeg en de grafsteen afgewenteld. Een engel sprak hen aan en zei: "Wat zoekt u de Levende bij de doden, Hij is hier niet, want Hij is opgestaan!"

Met Pasen -oorspronkelijk een Joods feest- gedenken we dus de opstanding uit de dood van Jezus. De Vader wekte Hem op als teken van volkomen vergeving van schuld. Wie gelooft in deze gekruisigde en opgestane Jezus mag delen in die vergeving en zal ook zelf het eeuwige leven ontvangen. Voor iedereen, zelfs een moordenaar aan het kruis, is er de mogelijkheid van een nieuwe start. Pasen is dus inderdaad teken van nieuw leven, zelfs een eeuwig leven, zonder zonde en dood. Dat nieuwe leven is alleen mogelijk via het kruis van Jezus.

H.B.

Gevierde Tijd

HET GETIJDENGEBED

Naast de vertrouwde vieringen van de Eucharistie en van Woord&Communie kan de kerk putten uit de rijke schat van het getijdengebed. In de bijbel wordt veelvuldig opgeroepen om te bidden. In het Oude Testament (bv. Daniel 6,11; 9,21 enz) worden de Joden aangemaand om meermaals per dag op vaste tijdstippen te bidden. Zo kent de Joodse traditie de gebedsmomenten van 'Sjachariet' (het ochtendgebed), 'Mincha' (het middagebed) en 'Ma'ariew' (het avondgebed). Binnen de islam is het gebed ('salat') één van de vijf zuilen. De gelovige moslim is verplicht 5x per dag te bidden: bij de dageraad ('Fair'), op het middaguur ('Dhur'), in de namiddag ('Asr'), bij zonsondergang ('Maghrib') en in de nacht ('Isha'). Ook in het Nieuwe Testament wordt regelmatig de kracht van het gebed aangetoond. Aldus is onder de christenen reeds vanaf de eerste eeuw de traditie ontstaan om dagelijks tot God te bidden. Over de frequentie van het aantal gebedsmomenten per dag waren de oudste christelijke aanbevelingen niet eensluidend: dit kon variëren van tweemaal per dag tot vijfmaal per dag. De aanbeveling gold alle christenen. Het monastieke gebed met zijn specifieke kenmerken ontstond in het Westen vooral vanaf de vijfde eeuw. Hoewel

de verschillende orden (zoals benedictijnen en later ook norbertijnen, dominicanen, enz.) elk eigen accenten binnen hun liturgie hadden, is de opbouw van het getijdengebed in essentie telkens gelijklopend.

Het getijdengebed bestond uit een dagofficie en een nachtofficie. Het dagofficie bestond uit zeven gebedsmomenten: lauden, prime, terts, sext, none, vespers en completen. Het nachtofficie bestond slechts uit één gebedsmoment: de metten. Dit gebedsritme volgde de voorschriften van Psalm 119 (vers 164: Zeven maal per dag zing ik uw lof; vers 62: Zelfs in het holst van de nacht sta ik op om uw rechtvaardigheid te loven).

Elk officie bestond essentieel uit drie elementen: gezangen, lezingen en gebeden. Het zingen van de psalmen stond centraal. Het hele psalterium (150 psalmen) werd in de tijdspanne van één week gezongen. Daarnaast werden ook antifonen, responsoria en hymnen gezongen. Voor de lezingen werden fragmenten uit de bijbel gebruikt, naast preken van kerkvaders en hagiografische teksten. De gezongen en gesproken gedeeltes wisselden elkaar af. Soms was een voorlezer of een voorzanger aan het woord; op andere momenten zong men in koor.

Om het officie correct te laten verlopen, werden alle gezangen, alle lezingen en de gebeden in boeken genoteerd. Elk stukje

officie had zijn eigen boek: de (gezongen) psalmen werden verzameld in een psalterium, de hymnen in een hymnarium en de andere gezongen delen in een antifonarium. De bijbellezingen waren dan weer gekopieerd in een lectionarium en de preken van de kerkvaders in een homiliarium. De hagiografische teksten werden toegevoegd aan één van de voornoemde bundels. Deze vijf boeken kunnen tot de belangrijkste koorboeken gerekend worden, maar soms werden nog extra boeken gebruikt voor het officie. Sinds het tweede Vaticaanse Concilie (1962-1965) is het getijdengebed sterk vereenvoudigd. De meeste religieuze gemeenschappen beperken het getijdengebed vandaag tot drie of 4 gebedsmomenten; de taal van het officie is meestal niet meer het Latijn en de opbouw ervan is veranderd. Een andere (oude) vorm van het getijdengebed is het bidden van de Angelus, 'De Engel des Heren heeft aan Maria geboodschapt...' Het luiden van de kerkklok 's ochtends, 's middags en 's avonds herinnert eraan onze dag door gebedsmomenten in te delen. Dit is mogelijk ook zonder ingewikkelde liturgieën te volgen, maar gewoon even stil te staan als je de klok hoort luiden, even stoppen met je werk en doen wat elk gebed in wezen is: danken.

Ralf Grossert p.w.

BESTE PAROCHIANEN,

Het voorjaar is weer in aantocht. Een mooie tijd om ons voor te bereiden op het feest van Pasen. De tijd van het licht. Maar eerst de vastentijd. Waarin we kunnen nadenken over de overvloed die er bij ons nog zijn. Op veel plaatsen in de wereld is er oorlog, hebben mensen geen onderdak of eten. Deze mensen kunnen vaak hun geloof niet belijden. Het is goed om stil te staan in deze tijd voor Pasen wat we kunnen missen.

Ook voor ons als bestuur wordt 2014 een jaar om goed over onze parochie na te denken. Welke kerken worden aan de eredienst onttrokken? Waar kunnen de parochianen samenkomen om hun geloof te belijden. Vele dorpelingen houden van hun kerktoeren in de kernen. Er wordt hard aan gewerkt om op een zo goed mogelijke manier inzicht te krijgen in de stand van zaken van onze kerken. Onze vrijwilligers zijn alles aan het inventariseren. Ook wordt er gekeken hoe actief een parochie is en of

de financiële middelen toereikend zijn. Dit allemaal in overleg met het bisdom. De kerken lopen de laatste jaren leeg. Steeds minder mensen komen nog in een kerk. Om een kerk te kunnen laten bestaan hebben we wel mensen nodig. Niet alleen tijdens kerst, maar ook door het jaar heen. Fijn is het wel om te zien dat de kerkbalans altijd nog goed loopt. De parochianen dragen de kerk wel een warm hart toe.

Daarnaast is er een groot tekort aan priesters in ons land. Wij hebben de priester A. Holvoet in ons midden gekregen waar wij blij mee zijn. Daarnaast zijn er natuurlijk onze pastorale medewerkers die we niet kunnen missen.

Eigenlijk een mooie basis om verder te groeien binnen de parochie Marie Sterre der Zee.

Het bestuur wenst een ieder een zalig Pasen.

DIENSTEN IN DE PAROCHIE H. MARIA STERRE DER ZEE IN DE WEEK VOOR PASEN:

Woensdag 16 april: Chrisma viering te Oudenbosch. Aanvang 19.00 uur

Donderdag 17 april om 19.00 uur parochiële viering van Witte Donderdag te Heikant. Hierin zal het gehele pastoraal team voorgaan. Aanvang 19.00 uur.

Vrijdag 18 april om 19.00 uur parochiële viering van Goede Vrijdag te Boschkapelle. Hierin zal et gehele pastorale team voorgaan. Aanvang 19.00 uur

In de volgende parochiekernen zal er om 15.00 uur een kruisweg zijn:
Cinge, Hengstdijk, Hulst, St. Jansteen, Terhole, Kloosterzande en Nieuw Namen.

Zaterdag 19 april:

Paaswake te Hulst om 21.00 uur met als voorganger pater J. Reurs
Paaswake te Kloosterzande om 21.00 met als voorganger pastor A. Holvoet.

Zondag 20 april (eerste Paasdag)

Hengstdijk om 9.00 uur; voorganger pastor A. Holvoet
Stoppeldijk om 9.00 uur; voorganger pastor Ch. vd Walle
Heikant om 9.00 uur; voorganger pater Reurs
Lamswaarde om 9.00 uur; voorganger pastor R. Grossert
Terhole om 9.00 uur; voorganger zr. N. Polet
Graauw om 9.00 uur; voorganger pastor K. vd Wiele
Clinge om 10.30; voorganger pater Brand
St. Jansteen om 10.30 uur; voorganger pastor A. Holvoet mmv het herenkoor
Boschkapelle om 10.30 uur; voorganger zr. N. Polet
Hulst om 10.30 uur; voorganger pastor K. vd Wiele
Kloosterzande om 10.30 uur; voorganger pastor R. Grossert
Koewacht om 10.30 uur; voorganger pater J. Reurs
Nieuw Namen om 10.30 uur; voorganger pastor Ch. vd Walle

Maandag 21 april (tweede Paasdag)

Hulst om 10.30 uur; voorganger pastor A. Holvoet

GIFTEN

AAN DE KERK

Gelukkig zijn er vele parochianen die een gift doen aan de kerk. Immers deze giften zijn een zeer belangrijke bron van inkomen van de parochiekernen.

Wellicht kunt u uw gift aftrekken van de belasting. Onlang zijn de regels voor de aftrekbaarheid, met name de periodieke giften gewijzigd.

Wanneer u een gewone gift doet aan de kerk is deze aftrekbaar wanneer deze hoger is dan 1% en lager dan 10% van uw drempelinkomen. Het drempelinkomen is het totaal van uw inkomsten. Stel dat u een inkomen hebt van €20.000 dan moet de gift hoger zijn dan €200 en lager dan €2.000 om aftrekbaar te zijn. Daarbij geldt wel dat u alle giften aan goede doelen bij elkaar mag tellen. Dit betekent dus dat wanneer u het normbedrag van de parochiebijdrage (€115) betaalt, dit bedrag niet aftrekbaar is van de belasting.

Wanneer u een periodieke gift doet dan gelden deze beperkingen niet. Een periodieke gift is een gift waarbij u zich vastlegt om gedurende een bepaalde of onbepaalde periode (minimaal 5 jaar) een schenking te doen aan de kerk. U kunt afspreken dat deze gift stopt wanneer u komt te overlijden of wanneer uw inkomen daalt.

Tot 2013 moest u voor dit soort giften een akte op laten maken bij de notaris, hetgeen in de praktijk nogal eens een drempel was. Vanaf 2014 is het niet meer nodig om naar de notaris te gaan, maar kunt u dit vastleggen in een onderhandse akte. De belastingdienst heeft hiervoor speciale formulieren ontwikkeld die hiervoor gebruikt kunnen worden.

Wanneer u van deze regeling gebruik wilt maken vragen wij u contact op te nemen met de kasbeheerder van uw parochiekern of met ondergetekende. Zij hebben de benodigde formulieren in hun bezit en kunnen deze samen met u in orde maken.

Ronnie Roctus
Penningmeester
Parochie. H. Maria Sterre der Zee

SAM'S KLEDINGACTIE

Over Sam's Kledingactie

Sam's Kledingactie zamelt al meer dan 45 jaar gebruikt textiel in. Het is niet haar bedoeling winst te maken, maar hulp te bieden, daar waar nood is. Op maandag 12 mei a.s. haalt Sam's Kledingactie in veel dorpen van heel Oost Zeeuws-Vlaanderen uw kleding weer op. Verzamelt ook u mee? Hartelijk dank.

De Kledingactie wordt het hele jaar door ondersteund door ruim 1100 vrijwilligers verspreid door heel Nederland. Ook in uw buurt zijn mensen die een kledingdepot aan huis hebben, waar u het hele jaar door kleding kunt afgeven. Bruikbare, goede kleding

die wordt ingezameld, wordt hergebruikt door mensen in ontwikkelingslanden. Dit voorjaar vragen wij voor een preventieproject van Cordaid in het Zuiden van India, dat Sam's Kledingactie voor het derde achtereenvolgende jaar steunt. Het zuiden van India wordt met grote regelmaat getroffen door overstromingen en cyclonen. De slechte huizen van met name de kastelozen (Dalit) worden volledig vernield. Om mensenlevens te redden, bouwt Mensen in Nood samen met lokale organisatie Kalvi Kendra hier aan evacuatiecentra waar mensen een veilig heenkomen kunnen vinden. Wij hopen met u de handen ineen te slaan voor dit waardevolle project: Help mee, voor India!

Wat kunt u inleveren

Kleding, schoenen (samen gebonden) huishoudtextiel zoals lakens, dekens, gordijnen, kussenslopen, dekbedovertrekken en handdoeken (allen verpakt in gesloten plastic zakken) Sam's Kledingactie neemt ook versleten textiel in, mits niet vies of nat. Deze goederen komen in aanmerking voor recycling.

Materialen die NIET kunnen worden ingenomen Knuffels – speelgoed – kussens – dekbedden – matrassen – vieze, natte, of met olie besmeurde kleding/vodden – breigaren, bollen wol – vloerbedekking, matten en tapijt.

J.H.

SAMEN KOMEN IN GELOOF ROND EEN ZIEKE

Wanneer families, vrienden dit wensen is het mogelijk en ook goed om in het geloof samen te komen rond het ziekbed van een dierbare, van wie het levenseinde nadert, of waarbij de ziekte zo bedreigend is, dat er misschien geen genezing meer mogelijk is. Zo'n samenkomst, een ziekenzalving, een ziekenzegening kan goed doen. De ziekenzalving wordt toegediend door een priester, de ziekenzegening door een diaken of een pastoraal werk(st)er.

Het is belangrijk een ziekenzegening of ziekenzalving niet uit te stellen tot het allerlaatste moment, maar een dag te kiezen die –in samenspraak met de pastor en de familie- goed is, goed voelt. Soms is overleg met de behandelende arts of verpleegkundigen belangrijk in verband met de toediening van medicijnen. Dit maakt mogelijk dat je met de familie en soms met vrienden, in de vertrouwde beslotenheid van bekende mensen, samen met een pastor die je het liefst een beetje bekend is, rond een dierbare zieke samenkomt. Je kunt samen je zorg, je liefde, je verdriet, je geloof uitspreken. Je kunt, nadat de pastor de

zieke de hand heeft opgelegd, zelf met een persoonlijk gebaar ook je zorg en liefde uiten. Er wordt gebeden, gelezen uit de Bijbel, gezegend, handen worden opgelegd. En indien er een priester-pastor aanwezig is wordt er ook gezalfd.

Wie benaderen?

Wanneer een zieke is opgenomen in het ziekenhuis of in een van de huizen van Stichting Curamus, kan er contact worden opgenomen met de plaatselijke dienst Geestelijke Verzorging. Dit contact loopt via de verpleegkundigen en de verzorgenden van de desbetreffende afdeling.

Wanneer mensen thuis blijven, of er is een speciale band met één van de parochie-pastores of de dienst Geestelijke Verzorging is niet bereikbaar, dan kan er een beroep worden gedaan op de pastores van de parochie.

Voor de ZIEKENZALVING neemt u contact op met een van de priesters:

Alain Holvoet, pr. 06-30 32 85 95

Joop Reurs, pr. 06-10 71 11 91

of 0114-37 31 44

Voor de ZIEKENZEGENING neem u contact op met een van de pastorale werk(st)ers :

Ralf Grossert, pw

06-13 70 51 37 of 0114-31 32 99

Chantal v.d. Walle, pw.

06-51 13 87 21 of 0114-72 04 91

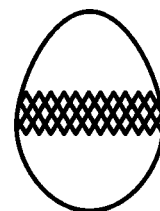
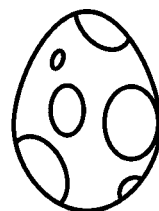
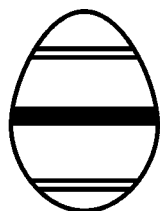
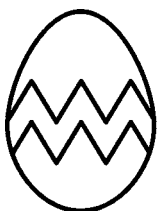
Katrien v.d. Wiele, pw.

06-41 32 27 76 of 0115-45 40 88

Tijdig contact opnemen

De afnemende beschikbaarheid van pastorale beroepskrachten zorgt er voor dat het moeilijk kan zijn een pastor te bereiken. Ook dit is een reden om, wanneer dit mogelijk is, niet te wachten tot het allerlaatste moment om contact op te nemen. Het is verdrietig te ervaren dat er soms niemand bereikbaar is. Daarom is het belangrijk om, indien mogelijk, tijdig een afspraak te maken met één van de pastores.

U kunt het beste rechtstreeks contact opnemen met de pastor van uw keuze.

BIJZONDERE VROUWEN IN DE BIJBEL

HANNA VASTBERADEN IN GELOOF

De naam Hanna betekent 'genade'. Juist deze heeft Hanna uiteindelijk mogen ontvangen na jarenlang een diepe wens te hebben gekoesterd. Ze was een vrouw wiens ambitie het was een zoon te baren die haar volk van Israël kon verlossen van de heersende anarchie en goddeloosheid. Ze was vastberaden in haar geloof en bereid een enorm offer te brengen. Haar verhaal is beschreven in Samuel, tevens haar eerstgeboren zoon, 4e en laatste Richter van Israël.

Zo'n 1100 jaar voor Christus woonde in Rama, in het bergland van Efraïm, een man genaamd Elkana. Hij was getrouwd met twee vrouwen, Hanna en Peninna. (Samuel 1: 1) Hanna, zijn eerste vrouw, was een diepgelovige vrouw wat niet vanzelfsprekend was in het toenmalige Israël. Hoewel ze al lang getrouwd was met Elkana, was ze tot haar grote verdriet nog steeds geen moeder geworden. De tweede vrouw van haar man, Peninna, had wel kinderen en deze confronteerde Hanna regelmatig met haar ongewenste kinderloosheid. Hanna werd hierdoor zo getergd dat ze er vaak letterlijk ziek van werd. Beide vrouwen leefden weliswaar apart, ieder in hun eigen huis op de heuvel. Dit verlichtte de druk op Hanna enigszins. Hanna was de eerste vrouw van Elkana en ze hielden veel van elkaar. Omdat het huwelijk kinderloos bleef trouwde hij daarom waarschijnlijk een tweede vrouw die hem wel kinderen schonk. Het niet hebben van een nageslacht was in die tijd een bijna niet te verteren lot en het doorgeven van het familie-erfgoed en de familienaam was een heilig goed. Bigamie of polygamie was in het toenmalige Israël een geaccepteerde vorm van samenleven. Dat het daarentegen zorgde voor spanningen en rivaliteit tussen de vrouwen komt in het verhaal van Hanna meer dan duidelijk naar voren. De vernederingen die zij moest slikken van de tweede vrouw van haar man waren niet mals en alleen al het feit dat de echtgenoot van Hanna trouwde met een tweede vrouw bracht een smet op hun huwelijk.

Het verlangen naar een kind bij Hanna leefde enorm en zij richtte zich daarom met grote regelmaat tot God en bad om een kind. Haar geloof was zo groot dat ze vurig hoopte op een zoon zodat zij hem kon opdragen aan God. Zij zag het morele verval in haar land en ze was ervan overtuigd dat haar eventueel toekomstige zoon, die een man van God moest worden, een eind zou kunnen maken aan de negatieve spiraal waarin zij al zo lang zaten. Het thema van de Hebreeuwse bijbel,

onderdrukking en verlossing, komt hier weer naar boven. Het verlangen naar een Messias om hen te bevrijden van een geestelijk armoedig, somber en vaak in onderdrukking levend bestaan, komt keer op keer terug en vormt de rode draad in het oude testament.

Elkana, de man van Hanna, was een Leviet, een van oorsprong priesterlijke stam. Dit hield in dat hij ieder jaar een aantal weken moest dienen in het tabernakel, een eeuwen oude kleine tempel. Deze bevond zich toen in Silo. Het Heiligdom, dat ooit 40 jaar lang was meegevoerd door de Israëlieten toen ze nog een nomadenbestaan in de woestijn leidden, moest worden onderhouden en beschermd. Ook Hanna en Peninna reisden elk jaar trouw mee. Aangekomen bij het tabernakel aanbaden ze God en schonken hem offers. In die tijd was Levi de hogepriester en zijn zonen Chofni en Pinechas de twee onderpriesters. De laatste twee waren het tegenovergestelde van wat je van een priester zou mogen verwachten. Ze maakten zich schuldig aan uitbuiting van machteloze burgers. Hun vader had echter geen overmacht op de twee waardoor ze niet waren te hanteren. Ze stalen de offers die bedoeld waren voor de armen en gebruikten desnoods geweld om hun buit binnen te halen. Ze misbruikten hun positie om vrouwen uit te buiten en hen te laten werken als prostituee in het heilige tabernakel. De bevolking kreeg daardoor steeds meer en meer een afkeer van het heiligdom en de vertegenwoordigers van hun stam. De minachting van Chofni en Pinechas voor God en de mensen waren groot en hun hoogmoed leidde hen uiteindelijk naar de ondergang. Ze namen in hun roes naar de overwinning het heilige tabernakel mee naar het slagveld in de overtuiging dat ze daardoor zouden winnen van de Filistijnen. Het Israëlietische leger werd echter verslagen in een ongekende bloedige veldslag en ook de twee broers vonden hierbij de dood. Het werd een absoluut dieptepunt voor de Israëlieten. Zo'n 30.000 mensen verloren het leven en hun van oudsher heilige tabernakel, het icoon van hun tijd en volk en een afspiegeling van hun identiteit, was nu in handen van de vijand. Het zou vervolgens meer dan een eeuw duren voordat het weer in ere zou worden hersteld.

Toen het tabernakel nog in Silo stond en Elkana en zijn twee vrouwen en de kinderen dit Heiligdom bezochten, werd duidelijk dat Elkana meer van Hanna hield dan van zijn tweede vrouw. Hij gaf Peninna en de kinderen een portie van het dier dat hij offerde aan God, Hanna kreeg echter twee porties. Dit deed hij regelmatig wanneer ze samen

in het openbaar verschenen. Hij maakte daarmee duidelijk aan de buitenwereld dat zij zijn favoriete vrouw was. (Sam. 1:4-5). Dit zorgde trouwens voor nog meer rivaliteit tussen de vrouwen, Peninna was duidelijk de tweede keus. Een en ander maakt duidelijk dat de bigamie die Elkana nastond heel veel verdriet heeft veroorzaakt.

Hanna's grote verlangen, namelijk een zoon te mogen baren, werd door een gefrustreerde Peninna nog steeds geridiculiseerd en dit krenkte Hanna tot in het diepst van haar ziel. Dit werd door Elkana wel degelijk opgemerkt. Hij probeerde haar te troosten met de woorden: "Waarom huil je Hanna? Waarom eet je niet en waarom ben je zo bedroefd? Beteken ik niet meer voor je dan tien zonen?" (Sam 1:3-8). Hanna hield veel van haar man en uit deze woorden blijkt dat hij veel van haar hield. Ze at vervolgens van haar maaltijd en ging daarna naar het tabernakel. Haar verlangen naar een zoon maakte dat haar band met God steeds dieper en intenser werd.

Toen ze zat te bidden in het tabernakel werd ze opgemerkt door de hogepriester Levi. Het was toen niet de gewoonte dat mensen een persoonlijk gebed richtten aan God. In die tijd was bidden enkel een gezamenlijk ceremonieel gebeuren, hij dacht daarom dat er letterlijk iets mis was met Hanna. Hij beschuldigde haar vervolgens van openbare dronkenschap. Het tabernakel werd immers vaak misbruikt door mensen die crimineel en doelloos leefden. Levi stond ook niet bepaald bekend om zijn fijnzinnigheid. Hij was eerder een man die de immoraliteit niet de baas kon, gezien zijn onmacht om zijn zoons te corrigeren, en was daardoor een bittere man geworden. Toen zij hem echter vriendelijk tegensprak en uitlegde dat ze voor een persoonlijk gebed naar het tabernakel was gekomen veranderde hij van toon. Hij zegende haar en vroeg God haar wens in vervulling te laten gaan.

En zo geschiedde. Nadat ze zo'n 19 jaar getrouwd waren, verwachtten zij hun eerste kind. Hun allergrootste wens was verhoord. Het kind dat geboren werd was een zoon en ze noemden hem Samuel. Waarvan de betekenis is "gevraagd van God". Hanna stelde zich volledig in dienst van de verzorging van hun innig geliefde kind. Zo lang hij nog afhankelijk was van de borst van zijn moeder bleef hij onder haar hoede. Door hem lief te hebben leerde hij liefde te ervaren en terug te geven. "Leer een kind van jongs af de juiste weg, het zal er niet van afwijken wanneer het oud geworden is".

(Spr 22:6) Nadat hij 3 jaar was geworden werd hij naar het tabernakel gebracht waar hij zijn leerschool kreeg onder leiding van de hogepriester Levi. Hoewel deze man niet bij machte was geweest grip te krijgen op zijn zoons, zat zijn hart wel degelijk op de juiste plaats en ze vertrouwden daarom hun zoon aan hem toe. Een hele moedige stap die gebaseerd was op vertrouwen in Levi's leer en op het woord dat Hanna gegeven had aan God, nog voor haar zoon geboren was. Samuel bleek een wijs en intelligent kind te zijn. Regelmatig reisden ze af naar Silo om hun zoon te bezoeken, dit was een lange reis van 2 dagen lopen. Het moet een enorme opgave geweest zijn, niet alleen de steeds terugkerende reis, maar vooral het uit handen geven van hun zoon waarop

zij zolang hadden gewacht. Wonderbaarlijk genoeg kregen Elkana en Hanna vervolgens nog 5 kinderen; 3 zoons en 2 dochters. Ondertussen groeide Samuel op in Silo in het tabernakel onder de bezielende leiding van Levi. Hij ontwikkelde zich langzaam maar zeker tot een toegewijde en toekomstige leider. Na de dood van Levi ging Samuel terug in Rama wonen, zijn geboorteplaats. Toen hij volwassen werd, werd hij 4e en laatste Richter van Israël. Hij probeerde zijn volk weer in een richting te krijgen, dat niet altijd vanzelf ging. Maar de Israëlieten ontwikkelden langzaam maar zeker weer een eigen identiteit waardoor ze als volk weer een eenheid konden vormen. Hanna's verhaal weerspiegelt haar vastberadenheid en sterke geloof in God. Het offer

dat ze bracht in de vorm van het afstaan van haar zoon ten behoeve van haar volk, is voor de meeste mensen onnavolgbaar. Er was moed en een sterk karakter nodig om dit offer te kunnen en te willen brengen. Haar geschenk aan God en de mensen was er een die haar volk weer een toekomst en een nieuwe kans gaven waarnaar zij zo lang hadden verlangd.

C. van Waes

*“Nu juicht mijn hart dankzij de Heer,
fier heft mijn hoofd zich op, dankzij de Heer,
mijn mond spreekt vrijmoedig tegen mijn
vijanden,
want dankzij uw hulp beleef ik vreugde”.*
*Lofzang van Hanna
uit het boek Samuel*

STAND VAN ZAKEN T.A.V. DE TOEKOMST VAN DE KERKGEBOUWEN IN OOST-ZEEUWS VLAANDEREN

Zoals reeds in vorige edities van de kerkkoerier is gecommuniceerd, is het voor de parochie H. Maria Sterre der Zee niet mogelijk om alle 13 kerkgebouwen in onze regio in stand te houden. Om een gedegen afweging te kunnen maken voor welke kerkgebouwen nog een gezonde toekomst bestaat en voor welke kerken sluiting onvermijdelijk is, heeft het parochiebestuur aan de gebouwencommissie gevraagd om met een goed onderbouwd advies te komen. De gebouwencommissie heeft daarvoor een model ontwikkeld waarin op basis van de financiële draagkracht en de algehele betrokkenheid van de parochianen de vitaliteit van alle parochiekernen is geanalyseerd.

Alle gegevens van de Parochie Kern Commissies voor de invulling van het vitaliteitsmodel zijn door de gebouwencommissie ontvangen en de analyses en voorlopige conclusies zijn in detail met iedere PKC afzonderlijk besproken. Door de gebouwencommissie is inmiddels voor iedere parochiekern een advies opgesteld en is voor de regio een pre-advies geformuleerd.

Op woensdag 26 februari j.l. heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de gebouwencommissie en de bisdomleiding. In dit gesprek heeft de gebouwencommissie bij de bisdomleiding getoetst of de werkwijze overeenkomt met de bisschoppelijke procedures. Het blijkt dat het gebouwenplan moet passen in het pastorale plan voor de parochie. Omdat dit nog niet is vastgesteld zal additioneel overleg met pastoraal team en het bestuur nodig zijn. Voorts heeft

het gesprek duidelijkheid verschaft over de onderbouwing van het plan wat betreft de te volgen procedures bij sluiting, het geven van een andere bestemming aan een kerkgebouw of -hetgeen vermeden moet worden- het overgaan tot sloop. Het pre-advies zal binnenkort worden gepresenteerd aan het voltallige parochiebestuur. Het parochiebestuur stelt dan een voorlopig gebouwenplan vast. De procedure voorziet verder in nadere gesprekken met de parochiekernen over het gebouwenplan en resulteert in een advies van het bestuur aan het bisdom, dat uiteindelijk het laatste woord heeft.

Gezien de complexiteit van het te volgen proces en de benodigde zorgvuldigheid is het nog de vraag of het definitieve plan per 01.01.2015, de streefdatum, beschikbaar zal zijn en eventuele sluitingen dan geëffectueerd kunnen worden. Wel kunnen alvast mogelijke alternatieven onder de loep worden genomen.

De gebouwencommissie en het parochiebestuur beseffen terdege dat het plan niet voor alle parochiekernen positief zal uitpakken, maar hoopt niettemin dat de betrokkenen daar na de overlegbijeenkomsten begrip voor zullen opbrengen. In de tussentijd staat men open voor reacties en vragen; deze kunnen worden gericht aan het secretariaat van de parochie H. Maria Sterre der Zee te Hulst.

De gebouwencommissie

*Donderdagavond. Afscheid.
Brood gebroken en gedeeld.
De grootste die de dienaar is.
'Jullie moeten maar dikwijls samenkomen,
het is niet goed dat mensen alleen staan
in de chaos van het leven.'*

*Donderdagnacht. Zweet en bloed.
Pure eenzaamheid.
Angst voor de uiteindelijke consequentie
van een keuze voor de mensen aan de kant.
'Elf slapende vrienden,
en één man die beseft dat liefde en solidariteit
niet voortkomen uit macht en strategie,
niet uit vurige toespraken of grote woorden,
maar uit het koppig volhouden en durven op de helling zetten
van het eigen leven.'*

*Vrijdagmorgen.
Geslagen, vernederd, naakt tentoon gezet.
Verraden. Mens-voor-mensen.
Altijd koos Hij voor de mens,
hielp hij de kleine mens om op te staan,
de uitgestotene om er weer bij te horen.
'Onnozelaar! Kruisig hem!'*

*Vrijdagmiddag.
Duisternis over het land.
Hij is gestorven.
Ze hebben hem gedood.
Stille zaterdag.
Leegte. Pijn om het gemis.
Twijfel. Ontmoediging.
Zoeken. Wachten.*

*Pasen.
Na 2000 jaar leeft Hij nog altijd voort.
Hij was Zoon van God,
zijn hele bestaan was Liefde.
De veertig sobere dagen
en het droeve verhaal van verraad,
ze lopen niet dood, maar
doen het ondenkbare verhoppen:
dat een mens groter wordt
dan de dodelijkste pijn.
'En dat Liefde alles kan veranderen.
Hij zegt tot ons:
'Sta op. Wees niet bang.'*

(Vrij naar K. Gelaude)

BEZOEK SALOMONSEILANDEN

In november van afgelopen jaar hebben mijn echtgenoot en ik een tweede bezoek gebracht aan de Salomonseilanden. Vier jaar was het geleden dat we voor de eerste keer het San Isidro Care Centre, opgericht door br. Joris van der Zant, hebben bezocht. Het Centre is nog in ontwikkeling en we hadden beloofd na een aantal jaren terug te keren om met eigen ogen de vorderingen te aanschouwen. Het was verassend te zien hoe het was veranderd. Had ik vier jaar geleden op een redelijk open vlakte nog een gat staan graven voor een te bouwen huis, nu stonden er zowaar vijf huizen. Twee van deze huizen worden bewoond door leerkrachten, waarbij het ene huis in gebruik is als praktijklokaal voor naaiwerk en kooklessen. Het huis wat destijds zo goed als klaar was om bewoond te worden door een groep dove meisjes, is nu volop in gebruik. Enkele leerkrachten, samen met enkele dove leerlingen, bewonen dit huis en wat houden de dames het netjes!! Ze zijn erg blij met hun huis en dat stralen ze allemaal ook uit. Wij mochten gebruik maken van een huis dat net niet af was. Niet erg, we waren er heel blij mee. Een houten huis is echt iets anders dan een bladerenhuis. Dat het allemaal niet zo is als bij ons, dat is logisch en voor ons is dat zeker geen punt. De maaltijden hebben we altijd in br. Joris zijn huis gebruikt. Mijn echtgenoot heeft al die weken gekookt en br. Joris heeft daar ontzettend van genoten!! Tijdens ons verblijf hebben we hand- en spandiensten verricht, mijn echtgenoot fungeerde als chauffeur

en ik hield me bezig met meer vrouwelijke zaken zoals cakejes en pannenkoeken bakken, de naailes volgen, met de gebarentaalles meedoen en wat dies meer. Dat vonden de jongelui maar wat leuk.

Op het centre staat nu ook een klein schoolgebouw, geschonken door Safe the Children. Het plaatselijke telecombedrijf heeft een schotel geschonken om vanaf het centre via internet contact te kunnen maken. Met deze verbinding ben ik aardig bezig geweest, tijdens ons verblijf was de verbinding nog niet tot stand gekomen, maar dat zou op afzienbare tijd goed komen werd me gezegd. Naast het internetgebeuren heb ik me bezig gehouden om de leerkrachten wat bij te brengen in Word en Excel. Daar was erg veel belangstelling voor en ze wilden wel dat ik wat langer kon blijven, zodat ze een en ander goed onder de knie konden krijgen, maar helaas, de plicht hier in ons landje roept ook!!

In Visale, een plaatsje waar ook paters Maristen hebben gewoond en gewerkt, zijn we ook een aantal keren geweest. Daar wordt het huis van de plaatselijke congregatie DMI sisters gerenoveerd met geld dat door de Zusters Dienaressen, de zusters die altijd voor de paters Maristen hebben gewerkt o.a. in het klooster in Hulst, is geschonken. Die gift had niet beter terecht kunnen komen. Niet enkel de DMI sisters zijn hier mee geholpen, het geheel heeft zijn doorwerking gehad voor de dove jongelui. Elke week ging en gaat er een groepje jongens heen om met de bouw te helpen. Zo leren zij hoe een huis te bouwen en te verbouwen, te verven enz., kortom datgene wat op het centre wordt geleerd, wordt in Visale in de praktijk gebracht. Wij zouden dat een BOL-opleiding noemen!. Ook enkele dove meisjes gingen en gaan er heen om te helpen bij het koken, de was te doen voor de zusters en schoon te maken. Op dit moment is het zelfs zo dat een paar dove meisjes er een baan hebben en dat zal ook met de jongens

zo zijn, die met de bouw helpen. De DMI sisters zijn er zielsgelukkig mee.

Het was een enerverend verblijf, maar zeker de moeite waard. Als we gezond mogen blijven, zullen we over een jaar of vier nog eens een kijkje gaan nemen. Dan zal het huis van de zusters DMI zeker al lang klaar zijn en zal er op het San Isidro Centre ook het een en ander veranderd zijn. Er liggen plannen om een kerkje te bouwen, een centrale keuken met eetgelegenheid voor de studenten. Br. Joris had dan graag mijn echtgenoot als kok, zo vertelde hij!!

Dankzij onder meer de grote inspanning van br. Joris is het San Isidro Centre een geweldig verblijf voor dove jongelui, br. Joris geeft hen een gezicht en ook het gevoel dat ze er mogen zijn. Ze leren omgaan met hun handicap en komen er achter dat ze daadwerkelijk iets kunnen. Ze tellen mee, en wie wil dat nu niet? Ieder verdient er te mogen zijn en verdient het om liefde en aandacht te krijgen. Daar hebben wij een heel klein steentje aan mogen bijdragen.

Op vrijdagmiddag 16 mei zal een fotopresentatie plaatsvinden van ons verblijf in de Salomons. U bent daarvoor van harte welkom in de Blauwe Hoeve om 14.00 uur.

Loes Cornelis,
Adm. Paters Maristen Nederland.

LEZING ROUWZORG REGIO 0114 OP 28 JANUARI 2014

DOOR ARTHUR POLSPOEL MET ALS THEMA WAAR ZAL IK SCHUILEN?

Er waren 109 mensen aanwezig op de lezing van Arthur Polspoel, zelf afkomstig uit onze regio en jaren geleden onze eerste spreker. Er is intussen veel veranderd. Vroeger nam men het leven zoals het kwam. Nu is het leven maakbaar – je moet het zelf maken zoals jij het wilt. Als we dan geconfronteerd worden met de grenzen van het leven, vragen we ons af: wat moet ik daarmee? Dan komt het protest! Waaraan heb ik dat verdiend? Vroeger werd er niet over gepraat maar het was wel zichtbaar. Nu wil men erover praten! Maar praten is een middel en geen doel op zich! Als je rouwt, verlies je iemand die van grote betekenis is voor jou. Maar er zijn nogal wat misverstanden rond rouw: zo wordt de rouw om een doodgeboren baby niet (h)erkend als men zegt: je hebt het toch nog niet gekend en dan is het toch niet zo erg. Alléén de persoon zelf bepaalt wie van grote betekenis is voor hem/haar. Hoe verschillend mensen kunnen reageren, kwam duidelijk tot uiting in het voorbeeld van een straat waar een moeder overlijdt en dat is een ramp voor dat gezin. Maar even verderop woont een oudere vrouw die haar man verliest en dan zegt men: "hij had toch een mooi leven, het is voor iedereen niet zoveel". Sommige ouderen hebben echter geen energie en vinden geen zin meer om verder te leven – ze kan/wil zich niet meer aanpassen. Dat maakt ouderen kwetsbaarder. Nog verderop woont een gezin waar ze 'elkaar het kot uitvechten'. De burens snappen niet dat die vrouw zo verdrietig kan zijn en vinden het komedie maar haar verdriet is oprecht want ze rouwt om de verloren 30 jaar. We stoppen op die manier vaak energie in onze frustratie en boosheid om wat anderen zeggen/doen.

Het overlijden is een schok. We leven in een roes. Meestal moet je als bezoeker niet veel zeggen want hoe dichterbij het overlijden, hoe gedetailleerder mensen vertellen hoe het is gebeurd. Daarom vertellen we het verhaal elke keer weer en dat is een manier om te begrijpen wat onbegrijpelijk is. Als we het aan anderen vertellen, vertellen we het ook aan onszelf. We vertellen goede dingen van de overledene om hem/haar recht te doen en we vertellen over onze band met de overledene om duidelijk te maken: 'begrijp je wat ik kwijt ben?' Het is een manier om grip te krijgen: je verstand zegt je moet verder en je gevoel wil dat niet vb. de tafel dekken voor 2 of door het venster kijken of hij er aankomt. Of zoals de man die het steeds maar uitstelde om de doos met kleren van zijn vrouw weg te brengen want 'dan draag ik haar de deur uit'. Deze mensen zijn niet gek. Rouwenden kijken ook anders: voor het overlijden zou je kregelig zijn om iets dat rondslingerd in de badkamer en nu springen de tranen in je ogen.

Waar je vroeger in de winkelstraat naar de etalages keek, vallen je nu de paren op die samen aan het winkelen zijn. De waarden in je leven veranderen ook. Vroeger zag je aan de rouwband dat men iemand had verloren. Nu zegt men: als je alles de 1e keer maar hebt gehad en toch lijkt het erger te worden! Dat is heel normaal. We overleven en het gaat met golven en kleine stapjes en soms is alles teveel. Dan moet je jezelf moed inspreken en elke keer 1 pion verder zetten: als het maar eens Nieuwjaar is geweest, als het lente wordt ... en voor je het weet, ben je toch aan het kijken naar de toekomst en

zullen de goede dagen het winnen van de slechte. Sommigen zeggen dat je de persoon moet loslaten. Loslaten is een fout woord. Je draagt het verlies mee op een manier die je niet meer hindert. Het is niet uit je leven maar in je leven verweven. De ander komt niet meer terug en dat doet pijn maar soms wil je het ook wegstoppen en dat is goed om te kunnen overleven bv. nu even niet in de supermarkt maar wel als het vertrouwd is en veilig.

Omgang met de realiteit is onder ogen zien wat je overkomen is, want het is niet alleen die persoon die is overleden, het is breder: het gaat ook over je hobby, je werk, dingen die je samen deed – je werkelijkheid samen. De pijn toelaten is belangrijk en het herkennen in anderen. Maar het is een probleem als mensen willen troosten op een verkeerde manier bv. het is erg maar het kan nog erger. Goed troosten is het erkennen van de pijn en dat er ook negatieve dingen mogen zijn. We moeten de pijn niet koesteren maar het verdriet aankijken, het toelaten en ons afvragen wat doe ik ermee? Dat is een KEUZE. Een moeder zei: ik voel mijn kind altijd om me heen, we zijn één met elkaar. Ik heb het verwerkt maar nooit aanvaard! De dood is mij overkomen en ik heb mij afgevraagd wat ik ermee moest doen en ik weet dat ik verder kan maar de dood van mijn kind blijft toch zinloos. Het is hopen dat we de zin weer terugvinden, weer een doel vinden in ons leven.

(verslag door het rouwzorgteam)

LEEF NIET VOOR NIETS

Als je ied're nieuwe dag aanvangt
Met een gulle lach
Als je met een blij gezicht
Aan je werk denkt, aan je plicht
Als je zonder veel gepraat
And'ren helpt met woord en daad
Als je steeds naar beter streeft
Heb je niet voor niets geleefd

Als je in den levensstrijd
Warmte om je heen verspreidt,
Als je iemand die daar treurt
Heb getroost en opgebeurd,
Als je hielp waar dat kon,
Aan wat licht en aan wat zon
Als je in prachtig voorbeeld geeft,
Heb je niet voor niets geleefd

ZONDAG 25 MEI 2014 VAN 14.00 TOT 17.00 UUR:

MARIAROUTE

Fietstocht:

Op de fiets vanaf de kapel aan de Hogeweg in St.Jansteen – de Teresiakapel te Heikant, langs de Mariakapellen in Hellestraat, Koewacht, 't Zand en de kruising Axelsestraat-Groenstraat terug naar St.Jansteen. Deze middag zullen we al fietsend, pratend, biddend en zingend ons verdiepen in de betekenis van Maria in ons leven.

Inschrijven voor 17 mei
Cecile van Tiggelen
Zoutziedersstraat 4
4561 HD Hulst
cvtiggelen@zeelandnet.nl

en / of bij
pater Joop Reurs
Zandstraat 10 – 4
4561 SC Hulst
joop.reurs@zeelandnet.nl

SPIRITUALITEIT IN DEZE TIJD, OVER BEZIELING IN DE OMGANG MET GOD EN MENSEN *)

Voor mij als predikant is het belangrijk om in mijn werk en in de ontmoeting met mensen te zoeken naar geloofsverdieping en spiritualiteit (bewust aandachtig geestelijk leven). In onze eigen gemeente (Prot. gemeente Oosthoek te Hulst) komen een aantal keren per seizoen mensen vanuit de Protestantse gemeente en de R.K. Parochie H. Maria Sterre der Zee samen om ons te bezinnen over de inhoud van het geloof en de manier waarop we dat met elkaar kunnen beleven en vormgeven. En soms ook lief en leed met elkaar te delen. We noemen deze activiteit: oecumenische avonden over groeien in spiritualiteit. Daarbij zoeken we naar de betekenis van bronnen van geloof uit de Bijbelse verhalen, de joods - chr. traditie en mystieke teksten of kerkliederen die ons daarbij tot gids kunnen zijn. Het is altijd weer inspirerend om de getuigenissen van vroeger te verbinden met je eigen levensgeschiedenis en ervaringen. Geestelijk leven (of spiritualiteit) blijkt dan niet een leven zijdelings van de heirbaan van het leven te zijn, maar er middenin. Het gewone en soms ook gewonde leven van alle dag, jouw leven dus, kan opnieuw de glans van de eerste scheppingsdag krijgen, een lichtzoals Huub Oosterhuis in een van zijn Paasliederen het zegt - dat je aanstoot in de morgen en waarmee je vol vertrouwen de nacht in gaat.

De overleden diaconaal predikant uit Haarlem, dr. Jurjen Beumer, zei eens op de oecumenische kerkendag te Goes het volgende: "de 'verborgen omgang', het is een ander woord voor spiritualiteit, gebruikt door protestantse bevindelijken en katholieke mystici. 'Verborgen omgang', is een veelzijdig begrip: 'verborgen' omdat je niet met je zielenleven te koop hoeft te lopen; en 'omgang', omdat je moe-geworden ziel altijd gemeenschap heeft en zoekt met

Degene die jouw ziel voedt. 'Gods verborgen omgang vinden / zielen waar zijn vrees in woont' (uit Psalm 25, berijmd). Dat zijn geen 'zielen', levende wezens die bang zijn, maar die ontzag hebben en eerbied voor de altijd aanhoudende Stem van liefde die in hen klinkt".

Voor mijzelf en ik merk dat ook in het (geloofs-) leven en de zoektocht van anderen, is het belangrijk om op gezette tijden plekken te vinden waar je die verborgen omgang kunt zoeken en soms ook vinden en delen.

Een gesprekskring met ruimte voor persoonlijke ontmoeting en reflectie kan daarbij behulpzaam zijn, maar ook het bijwonen van een avondgebed in Taizé stijl, zoals we dat al een aantal jaren in onze regio organiseren.

Naast de reguliere kerkdiensten biedt dit voor een behoorlijk aantal mensen een plek om een Bijbeltekst persoonlijk te overdenken, een meditatief lied door de herhaling ervan als een bemoediging of als troostrijk te ervaren. Ook de aankleding van de kerkruimte met kaarslicht en waxinelichtjes, de opgestelde iconen, bepalen mede de gebedsruimte waarin de teksten, de lezingen, de gebeden, voorbeden, de stilte momenten en liederen kunnen landen (zie bijgevoegde foto als illustratie van een avondgebed in de H. Catharinakerk te Hengstdijk).

Daarbij kiezen we ook passende religieuze muziek die uitdrukking geeft aan het thema (kerkjaar) dat in het avondgebed centraal staat. We hebben gemerkt in dit deel van Oost Zeeuws-Vlaanderen dat de oecumene op deze wijze inhoudsvol kan blijven en de onderlinge ontmoeting zichtbaar wordt.

Kerken, geloofsgemeenschappen, hoezeer ook onderhevig aan de krimp, vormen zo kleine kernen van bezielde hoop. Het zijn plekken waar mensen hun ziel in revisie

kunnen geven, waar in lied, gebed en meditatie aan jouw leven diepgang wordt gegeven, waar je blij en vrolijk wordt, waar je je niet laat kisten door de soms meedogenloze feiten van ons dagelijks nieuws.

Mijn hoop is dan ook dat deze bezieling van Godswege en geïnspireerd door de levensverhalen van en ontmoetingen met mensen altijd bij ons mag zijn en dat deze vorm van spiritualiteit (geestelijk leven) vrucht zal dragen in het gewone leven. Spiritueel aandachtig leven is daarom een uiterst belangrijke stijl van leven in deze wereldtijd.

De overleden prior van de broedergemeenschap van Taizé, frère Roger Schütz zei eens: "Vrede op aarde komt er alleen, als iedereen zich de vraag durft stellen: ben ik bereid om vrede in mezelf te zoeken, ben ik er klaar voor om belangeloos te leven? Kan ik, ook al sta ik met lege handen, in mijn omgeving vertrouwen bevorderen, kan ik steeds meer voor anderen begrip opbrengen?" (uit: Een leven lang liefde, Bloemlezing, uitg. Adveniat.) Ds. Pieter Overduin.

*) Deze bijdrage verscheen eerder als column in de digitale rubriek Monnikenwerk van het dagblad PZC-De Stem en op de website van Raad van Kerken in Nederland.

RECTIFICATIE

In het herfstartikel 'Uit de grond van het hart' no 4 september 2013, stond een artikel over de Brillen van Jacques van Voorenberghe. Onder de oproep staan twee verzamelpunten vermeld: Hulst en Hengstdijk.

De juiste tekst moet zijn: Achter in de kapel van de Blaauwe Hoeve staat een doos waarin brillen verzameld worden, waarna ze een goede bestemming krijgen.

De brillen in de H. Catharina kerk te Hengstdijk vinden tot op heden hun bestemming nog via Jac. van Voorenberghe.

VERREZEN

U bent verzezen,
maar nog niet in het hart van elke mens,
De steen verspert zo vaak
het volle licht, de nieuwe dag.

U bent verzezen,
maar nog niet voor al diegenen
die nog steeds geloven
dat dit bestaan ten dode is opgeschreven.

Verzezen op de derde dag
die nog niet is aangebroken
voor wie zich draait en keert
in 't duister van de twijfel,

Verzezen en nog steeds op weg
voor wie met Hem
naar Emmaüs wil gaan
en worstelend met alle vragen
eindelijk zegt:
"Kom binnen
om te blijven, om te bidden,
om samen 't avondbrood te breken
in een overweldigend geluk:
U bent verzezen."

Manu Verhulst

VIERINGEN TER EECKEN KAPELLEBRUG OP DINSDAGAVOND VANAF MEI T/M OKTOBER 2014:

Datum	Eucharistieviering	W & C- viering	Voorganger
6 mei	X		J. Reurs
13 mei	X		P. Verbeek
20 mei	X		A. Holvoet
27 mei		X	Ch. van de Walle
3 juni	X		J. Reurs
10 juni		X	K. Van de Wiele
17 juni	X		P. Verbeek
24 juni		X	R. Grossert
1 juli	X		A. Holvoet
8 juli		X	K. Van de Wiele
15 juli	X		A. Holvoet
22 juli		X	Ch. van de Walle
29 juli	X		J. Reurs
5 augustus		X	R. Grossert
12 augustus	X		J. Reurs
19 augustus		X	K. Van de Wiele
26 augustus	X		J. Reurs
2 september		X	R. Grossert
9 september	X		A. Holvoet
16 september		X	Ch. van de Walle
23 september	X		A. Holvoet
30 september		X	Ch. van de Walle
7 oktober	X		J. Reurs
14 oktober	X		P. Verbeek
Maandag 20 oktober	Slotviering 9.30 u		J. Reurs

CHANTAL VAN IWAARDEN 12½ JAAR IN DIENST

Op 1 oktober 2001 kwam Chantal van Iwaarden bij de nieuw geformeerde Inter Parochiële Vereniging Regio Oost Zeeuws-Vlaanderen in dienst. Zij stond daardoor mede aan de wieg van onze regionale parochie. In haar parttime rol van bestuursassistente heeft ze vele bestuursleden en pastores zien komen en gaan. Door haar jarenlange ervaring werd zij zo'n beetje het wandelende geheugen van het bestuur. Toen duidelijk werd, dat het pastorale team ook een eigen ondersteuning nodig had, vond Chantal het

een mooie uitdaging om die rol op zich te nemen en zo haar taken te verleggen naar het pastorale deel van het spectrum. En zo werd zij enige jaren gelden de assistente van het pastorale team.

Het parochiebestuur en het pastorale team van de parochie H. Maria Sterre der Zee zijn haar buitengewoon erkentelijk voor haar jarenlange inzet en wensen haar nog vele jaren in haar belangrijke ondersteunende rol toe. Proficiat.

VERKLARING VAN DE VOORPAGINA

Het stelt voor de piëta van beeldhouwer Joseph Rulot met het basreliëf van Jules Brouns. Dit monument bevindt zich op de begraafplaats Robermont in Luik. Het is typisch 19e eeuw. Het reliëf tegen de wand stelt de verrezen Christus voor, geflankeerd door twee engelen. Op de voorgrond Maria die haar gestorven zoon in de schoot houdt. De symboliek van het monument drukt liefde voor de medemens en hoop op een ander leven uit, de centrale waarden van de gelovige christen.

UIT DE OECUMENISCHE AGENDA

Als afsluitende activiteit van de serie oecumenische avonden over spiritualiteit is er op zaterdag 24 mei een Kloosterdag bij de zusters van Nazareth in de abdij van Brecht (B). Er zijn nog maar enkele plaatsen beschikbaar. Opgave bij past. werker Ralf Grossert of ds. Pieter Overduin.

Donderdag 5 juni: Taizé avondgebed aan de vooravond van Pinksteren, Aanv. 19.30 uur in de H. Catharinakerk te Hengstdijk.

Zo lang ik dit nog kan

*Zo lang ik dit nog kan: dit huis
opnieuw verlaten,
de weg weer gaan, de vogels horen
en de madeliefjes
zien die her en der ontluiken en die
niet enkel
weten van horen zeggen. Heel
rustig de krant weer*

*wegleggen en hoopvol wegdromen en
plannen maken
voor morgen en overmorgen, hopen
dat misschien
toch iets ervan wel kan, al is er
Syrië ook en sterven
mensen op zoveel plaatsen, zelfs van
honger en verdriet.*

*Ik weet het niet, maar waarom
voel ik mij soms droef
om dingen die het eigenlijk niet
waard zijn, als ik hier
weer mensen zag die nauwelijks nog
zien of horen?*

*Wij zijn toch voor het licht
geboren, hoor je soms,
maar nu is toch mijn hart weer erg
bezwaard. Hoe
kunnen wij elkander dragen, wat is
leven waard?*

*Adeleyd, 2014 na een bezoek aan
een woon- zorgcentrum*

OPROEP AAN ZANGERS EN ZANGERESSEN IN ZEEUWS-VLAANDEREN

Zeeuws-Vlaanderen viert feest! 200 jaar geleden kreeg dit stukje Nederland zijn naam. Bij zo'n feest mag de kerk niet ontbreken. Daarom is er op 20 juli een oecumenische viering in de RK-kerk van Philippine. Deze dienst, onder verantwoordelijkheid van de Elisabethparochie en van de Protestantse gemeente te Philippine-Sas van Gent-Sluis wil uitdrukking geven aan de verbondenheid die met name na de Tweede Wereldoorlog is gegroeid tussen katholieken en protestanten

in Zeeuws-Vlaanderen. In deze dienst zal worden gezongen door een gelegenheidskoor. Tijdens drie repetities op 1, 8 en 15 juli zullen onder leiding van Piet Hamelink enkele liederen worden ingestudeerd. Wij roepen mannen en vrouwen die willen meezingen op zich te melden bij een van ons tweeën.

De initiatiefnemers, Adri de Bruijne, Sluis, brui6467@planet.nl

PAASFEEST

Papa, hoe lang moet ik nu nog wachten op het feest? Nog zeven nachten? Maar ik wacht al duizend uren waarom moet het zo lang duren? Papa, ik wil heus niet zeuren maar het gaat toch wel gebeuren? Moet ik het maar blijven geloven? anders zou je 't niet beloven? Ja, maar straks gaat het niet door ik geloof het niet meer hoor Papa, zeg eens hoeveel nachten nu nog? Ik kan niet meer wachten!

MULTICULTURELE SAMENLEVING

Er worden vraagtekens gezet bij de multiculturele samenleving. Ik steek me niet in een politiek wespennest, maar heb vastgesteld dat er wel degelijk sprake is van multiculturalisatie van onze samenleving. Dit voltrekt zich, zoals zo vaak op het niveau van gewone mensen. Een paar jaar geleden vestigde zich een Turkse horecafamilie hier ergens in Nederland. Ze begonnen er een cafetaria. Als je daar de drempel overstapt zie je onder je voeten drie ingemetselde "Turkse ogen", typisch Turkse amuletten die het kwaad moeten bezweren. Turks immaterieel erfgoed hier in Nederland.

Een voorbeeld van bijgeloof inderdaad, maar het overgangsgebied met volksgeloof is nu eenmaal heel ruim en ook op dat vlak liep ik recent tegen een mooi voorbeeld aan. Een gezin, waarvan de moeder uit Mexico komt. Ze is een groot vereerder van de Heilige Maagd van Guadalupe. Mexico wordt geteisterd door grof drugsgeweld. Om daar iets tegen te doen organiseerde de Mexicaanse een processie, waarin een door de kinderen beschilderd vaandel werd megedragen. De processie ter ere van de Maagd van Guadalupe begon bij het kappelletje van Empel, onmiskenbaar onderdeel van de Brabantse identiteit. Volgens mij is dit multicultureel.

Uit de Roerom, schrijven Toon van Beek

DEFINITIEF DOOPROOSTER JANUARI T/M DECEMBER 2014

doopdatum	tijd en plaats	catechese	vergaderplaats	voorganger
13 april	14.00 uur Boschkapelle			
	15.30 uur Kloosterzande	1 april	sacristie Kloosterzande	
27 april	14.00 uur Hulst			
	15.30 uur Hulst	15 april	pastorie Hulst	
11 mei	14.00 uur Kloosterzande			
	15.30 uur Hengstdijk	29 april	sacristie Kloosterzande	
25 mei	11 14.00 uur Graauw			
	15 15.30 uur St. Jansteen	13 mei	pastorie St. Jansteen	
15 juni	14.00 uur Heikant			
	15.30 uur Terhole	3 juni	pastorie Hulst	
29 juni	14.00 uur Hulst			
	15.30 uur Hulst	17 juni	pastorie Hulst	
13 juli	14.00 uur Stoppeldijk			
	15.30 uur Kloosterzande	1 juli	sacristie Kloosterzande	
27 juli	14.00 uur Nieuw-Namen			
	15.30 uur St. Jansteen	15 juli	pastorie St. Jansteen	
7 september	14.00 uur Hulst			
	15.30 uur Hulst	26 augustus	pastorie Hulst	
14 september	14.00 uur Koewacht			
	15.30 uur Clinge	2 september	parochiezaal Clinge	
28 september	14.00 uur Kloosterzande			
	15.30 uur Boschkapelle	16 september	sacristie Kloosterzande	
12 oktober	14.00 uur Lamswaarde			
	15.30 uur Heikant	30 september	pastorie Hulst	
26 oktober	14.00 uur Hulst			
	15.30 uur Hulst	14 oktober	pastorie Hulst	
9 november	14.00 uur St. Jansteen			
	15.30 uur Graauw	28 oktober	pastorie St. Jansteen	
23 november	14.00 uur Hengstdijk			
	15.30 uur Kloosterzande	11 november	sacristie Kloosterzande	
30 november	14.00 uur Hulst			
	15.30 uur Hulst	18 november	pastorie Hulst	

PASEN

Jezus van Nazareth trok op een dag Jeruzalem binnen om Pesach te vieren. Een enorme stoet mensen wachtte hem op om Hem te zien. Jezus maakte de zieken beter en vertelde de mensen over God. Ze droegen Hem op handen. Jezus hield met zijn apostelen een laatste avondmaal en ging daarna naar de tuin buiten de stad, waar Judas Jezus zou verraden en zo werd Hij gevangen genomen. Maar er was iemand die niet zo blij was met Jezus: Pilatus, de stadhouder van Jeruzalem. Hij moest Jezus veroordelen, omdat Hij zich Koning van de Joden genoemd had en dit viel bij de "regering" niet in goede aarde. Hij had geen keus. Hij moest Jezus veroordelen tot het nagelen aan het kruis. Nadat Jezus was gekruisigd begon het te donderen en te bliksemen. Het werd nacht.

De volgende dag, Paasmorgen gingen twee vrouwen naar het graf van Jezus om het lichaam te balsemen, want dat was de vorige dag niet meer gebeurd. Dit was n.l. gebruikelijk. Maar tot hun verbazing was het graf leeg. Een engel bij het graf vertelde hen: Jezus is verrezen, Hij is uit het graf opgestaan. De vrouwen waren verbaasd, maar ook heel gelukkig. Daarom vieren we het Paasfeest, de opstanding van Jezus.

VROLIJK PAASFEEST

Haasje, haasje hupla hop
Kleur je mooie eitjes op
Breng ze rond met goede wensen
Vrolijk paasfeest beste mensen.

Zeg haasje, zeg haasje
Wat doe jij in 't bos?
Ik verf daar mijn eitjes
En droog ze op 't mos
Ik kleur ze zo prachtig
Met rood, geel en blauw
Want het is bijna paasfeest
Daarom werk ik gauw
Ik stop dan die eitjes
Heel mooi in mijn mand
En ga er mee reizen
En trekken door 't land
Ik leg ze in hoekjes
En pleintjes in 't gras
Dan denken ze heus
Dat de paashaas er was.

CITO TOETS

Elk jaar is er een tijd dat ieder het heeft over de Cito toets, Dikwijls moet je knokken voor je studie, hoe ga je om met je klasgenoten, je vrienden, hoe kijk je tegen het leven aan. Hoe deel je de dagen in. Wat wil je met je vrije tijd. Het is een proces voor jong en oud, voor mensen honderd jaar geleden en ook nu nog, elke dag weer. Een oud gedichtje voor ieder die lezen wil.

Als je denkt :” Ik ben verslagen
Is de nederlaag een feit
Als je denkt:” ‘k zal niet versagen”.
Win je op den duur de strijd
Als je denkt; “ik kan het niet halen”.
Is de tegenslag op til
Want het overslaan der schalen,
Hangt voornamelijk af van “IK WIL”

Moedelozen gaan ten onder,
Door hun twijfel, door hun vrees.
Vechters winnen, door een wonder,
Telkens weer de zwaarste race

Denk: “Ik kàn het” en dan gaat het,
Iedereen vindt bij wilskracht baat
En in zaken wint de daad het
Van het nutteloos gepraat

Als je jammert: ”ik ben zwakker
Dan mijn grote concurrent
blijf je levenslang de stakker
die je ongetwijfeld bent

Niet de Goliaths en de rijken
tellen in de kamp voor zes,
Maar de FERMEN die niet wijken
Hebben vroeg of laat succes!
Z.N.

Vrolijk Pasen

TERUGBLIK KERSTVIERING

Op de avond van 24 december vond de gebruikelijke Kerstviering plaats in de Heikantse Teresiakerk. Hieraan verleenden de kinderen van basisschool De Heidepoort uit Heikant hun

medewerking maar ook de Heikantse fanfare. De fanfare luistert al tientallen jaren de Kerstviering muzikaal op. Ook de kinderen van de basisschool zorgden voor een muzikale bijdrage. Vanuit die kant was er zelfs gezorgd voor speciale effectverlichting. Het moet gezegd dat dit een buitengewone sfeer creëerde. Het gewelf van de Heikantse kerk werd door wisselende kleuren en vanuit verschillende posities aangestraald, het was werkelijk een adembenemend schouwspel. Dit gebeurde op zo'n manier dat het sacrale karakter van de dienst er niet door verstoord werd, integendeel. Katrien van der Wiele leidde deze dienst en zij kweet zich weer bijzonder goed van haar taak. Zij betrok niet alleen de kinderen er bij maar zelfs dirigent Etienne Ferket mocht op speelse wijze een

bijdrage leveren om het Kerstverhaal begrijpelijker te maken.

Het was extra plezierig dat de Heikantse kerk bij deze gelegenheid bijna vol zat. "Hoe meer zielen hoe meer vreugd" geldt ook en vooral in de kerk. De aanwezigen

genoten in elk geval met volle teugen van deze dienst. En het moet gezegd, mede dankzij het visuele en muzikale spektakel was men er in geslaagd een kwalitatief hoogstaande dienst te verzorgen. Niet alleen werd de boodschap van Kerst goed overgebracht, er werd ook goed en verstaanbaar gesproken en gezongen. De kinderen hadden er plezier in, maar ze waren ook goed voorbereid. Het grote en dik verdiende applaus werd bewaard voor het eind. Kortom, een in ieder opzicht meer dan geslaagde Kerstviering in Heikant waarvoor alle betrokkenen een dikke pluim verdienen. Hopelijk volgen er nog veel van deze buitengewone vieringen in de Heikantse kerk.

Karel Martinet.

**SINT CECILIAFEEST
KOEWACHT**

Op 23 november 2013 werd traditiegetrouw in het weekeinde na de feestdag van de patroonheilige Sint-Cecilia, weer het jaarlijkse Sint-Ceciliafeest gevierd door de leden van het kerkkoor. Tijdens een gezellige avond met een heerlijk etentje werden de jubilarissen gehuldigd. Dit jaar waren dat: Mabel Kint-Matthijs (40 jaar), Agnes Duchaine-Kouijzer (25 jaar), Hilda Celie-de Vliegheer (25 jaar) en Christian Verschraegen-de Waele (10 jaar).

ST. GREGORIUSKOOR SINT JANSTEEN - ZEVENTIG JAAR

Op zondag 23 februari vierde het St. Gregoriuskoor een bijzonder jubileum met een feestelijke dag. Reeds zeventig jaar verzorgt het koor erediensten in de R.K. Kerk van de H. Johannes de Doper te Sint Jansteen. Uit de historie weten we dat Wim Bartz op 24 februari 1944 in Sint Jansteen het initiatief nam tot oprichting van een nieuw Gregoriaans koor naast het reeds bestaande kerkkoor, dat onder leiding stond van dhr. Roelofs. Er werd gestart met twee en dertig leden onder de bezielende leiding van de oprichter als dirigent. Het koor had tot taak het verzorgen van de diensten in de parochiekerk van de H. Johannes de Doper. Daarnaast zong het koor in de daarop volgende jaren onder meer een vijftigtal missen voor de radio en had het diverse buitenlandse optredens. Vanaf 1976 wordt de directie gevoerd door Martin Polspoel. De functie van het koor bestaat thans nog steeds uit de verzorging van de hoogmis, één- à tweemaal per maand op zaterdag en op de kerkelijke feestdagen. Ook zingt het koor bij de uitvaart van parochianen desgevraagd de requiemmissen en verzorgt het zo nu en dan op uitnodiging in naburige kerken de liturgische vieringen. Het koor bestaat momenteel uit vijftien leden. Op de jubileumdag ging

's morgens pater Joop Reurs voor in een plechtige Heilige Mis in de parochiekerk van de H. Johannes de Doper in Sint Jansteen. Gezongen werden de Gregoriaanse gezangen van de Mis van de H. Johannes de Doper. De dienst werd bijgewoond door ruim driehonderd personen, parochianen en belangstellenden uit de hele regio. Aansluitend werd in dezelfde kerk een receptie gehouden, waarbij eenieder de gelegenheid kreeg om het koor te feliciteren. Zeer velen maakten hiervan gebruik, zodat het een gezellige bijeenkomst werd. 's Middags was er in het verenigingsgebouw De Warande een lunch voorzien voor de koorleden en genodigden. Aansluitend werd door het koor de inzetten van de gezangen geoefend die zij daarna in de hierna genoemde kapel ten

gehore gingen brengen. In de namiddag werd in de Kapel van Onze Lieve Vrouw ter Eecken in Kapellebrug een "Mariastonde" gehouden. Door het koor werden zeventien Gregoriaanse Marialiederen ten gehore gebracht. Deze sloten aan op de afbeeldingen van de ramen vooraan in de kapel. De ramen zijn afbeeldingen van de zeven traditionele geheimen van Maria. Tussendoor werden de ruim vijftig aanwezigen geïnformeerd over de voorstellingen van de zeven ramen, de geschiedenis van de kapel en haar luiddklok. De dag werd afgesloten met een feestdiner voor de koorleden en hun partners, waarna eenieder moe, maar zeer voldaan huiswaarts keerde. Over vijf jaar hoopt het koor haar 75-jarig jubileum te kunnen vieren.

Paul Prince, penningmeester.

Beste koorleden,
Proficiat met uw jubileum en bedankt voor uw jarenlange inzet voor de parochie. Blijf gezond en geïnspireerd om uw werk vol te houden, minstens tot de streefdatum. Het gaat u goed.

Namens de parochiegemeenschap St. Jansteen,

Foto: R. v. Quekelberge

EEN KRUISWEG MET EEN ZIEL

Voor mij ligt een boek met een heel bijzondere titel: Een Kruisweg met een ziel. Geschreven door Willy Verschraegen, fraai vormgegeven en van schitterende foto's voorzien door Petra Kasteleijn.

De bijzondere kruisweg in de parochiekerk van Koewacht, die vorig jaar werd gerestaureerd, staat in het boek centraal maar is geplaatst binnen een historisch verantwoord verhaal over de geschiedenis van het dorp, zijn bewoners en zijn kerk. Daarmee biedt het boek de lezer een schat aan informatie over het ontstaan van Koewacht en zijn eerste bewoners, over de gebeurtenissen in de jaren van de Opstand tegen Spanje, over de Belgische Opstand en zijn gevolgen 'op de Koewacht'. Verschraegen vertelt veel in enkele pagina's over de voorgeschiedenis en een heel enkele keer leidt dit tot een klein foutje. Belangrijker is zijn schets van de strijd om een eigen kerkgebouw op Nederlands grondgebied en de typering van de hoofdrolspeler bouwpastoor Mattheus Swagemakers. Zoals hij hier geschilderd wordt, is hij een modelpastoor van de katholieke verzuiling die tijdens zijn pastoraat in Koewacht (1917-1949) een hoogtepunt bereikte. Zijn opvattingen over het kerkelijk gezag zijn dan ook niet zo verwonderlijk. Hij vond het vanzelfsprekend dat elke werkman één dag per week opgeroepen werd om om niets mee te werken aan de bouw van de kerk "... en nu geen reden gezocht om niet te komen, als gij geroepen wordt en het is uw beurt, zijt gij present en daarmee uit..." . En dit anderhalf jaar lang. Toen op 3 mei 1922 de kerk werd ingewijd, vierde Koewacht groot feest. De straten en huizen werden versierd met bloemen en opschriften van de hand van Swagemakers, waarin de relatie tussen de bewoner en de dorpsgemeenschap raak maar vriendelijk werd getypeerd. Duidelijk is wel dat men op Koewacht niet om pastoor Swagemakers heen kon. Dit blijkt ook uit zijn ijver voor de realisatie van de kruisweg. Een kruisweg is de oudste vorm van devotionele geloofsbeleving in de 19e en de 20e eeuw. Ouder nog dan de verering van het H. Hart en de aandacht voor de verschijning van de Maagd Maria. Van deze geloofsbelevingen vinden we nog in sommige dorpen de beelden terug; de Lourdesgrotten zijn verdwenen.

Swagemakers wilde dus ook een kruisweg in zijn kerk. Aan de hand van resterende correspondentie wordt duidelijk hoe de werkrelatie was tussen schilder Tony van Os (Antwerpen 1886 - Temse 1945) en pastoor Swagemakers. Van statie tot statie horen wij de discussies over de afbeeldingen. Zo schrijft Van Os aan Swagemakers dat hij de wereldkampioen worstelen als model wil gebruiken bij de drie vallen van Jezus onder het kruis (zie staties 3, 7 en 9) en dat hij ook

UITNODIGING

De restauratie van de kruisweg in de kerk van Koewacht is voltooid. De zestien levensgrote schilderijen van dit mooie kunstwerk hangen er weer schitterend bij. Op 13 april zal een boek verschijnen over de kruisweg, de restauratie en de geschiedenis van de parochie en de kerk van Koewacht. Willy Verschraegen en Petra Kasteleijn hebben zich hiervoor belangeloos ingezet. Behalve de geschiedenis van de parochie, de kerk en de kruisweg, zijn heel veel pagina's ingeruimd voor prachtige foto's. De opbrengsten van het boek komen geheel ten goede aan de restauratie.

**Wij nodigen u van harte uit voor de bijeenkomst
in de kerk van Koewacht op (Palm)zondag 13 april 2014 om 14.00 uur.**

Tijdens deze bijeenkomst zal het eerste exemplaar van het boek worden aangeboden aan de vicaris van het Bisdom Breda, de Eerwaarde Heer Paul Verbeek. Vervolgens zal de vicaris de gerestaureerde kruisweg inzegenen en met een korte meditatie alle staties langs gaan. U kunt daarna onder het genot van een drankje de kruisweg nog eens rustig bekijken en natuurlijk kunt u het boek kopen voor slechts € 25. Het weekeinde erais het Pasen en dit is een schitterend cadeau. Wij hopen u op 13 april te mogen begroeten.

U kunt het boek nú al bestellen!
Stuur eenvoudig een e-mail naar post@studioartep.nl met daarin uw gegevens en wij reserveren een exemplaar voor u.
Kijk voor meer informatie op www.facebook.com/KruiswegKoewacht

een
KRUISWEG
met een ziel

Willy Verschraegen & Petra Kasteleijn

Madame De Blicke en haar dochter Yvonne wil afbeelden (zie statie 13). Swagemakers kon evenmin ontbreken. Hem vinden we als Nikodemus afgebeeld op de 14e statie. Met schitterende foto's van de restauratie van de kruisweg en de twee Antoniuspanelen wordt de beschrijving van de kruisweg afgesloten. In het hoofdstuk 'Hoe God bijna is verdwenen uit Koewacht' volgt een aantrekkelijk geschreven verdieping van het boek. Door stil te staan bij het verleden en in te gaan op het veranderingsproces dat ook Koewacht in de tweede helft van de vorige eeuw heeft ondergaan, laat de schrijver zien hoezeer kerkelijke rituelen als bijvoorbeeld doop en heilige communie vroeger een natuurlijk onderdeel van het leven waren. Aan de nodige humor ontbreekt het ook niet. Om de doop te vieren bijvoorbeeld trok men na afloop naar het café van de koster of naar Fiel de Waele voor een pint.

De boreling werd op de biljarttafel gelegd en soms ook vergeten. Elk kerkelijk ritueel lijkt in die tijd zijn plaatselijk verhaal te kennen. De serene beschrijving van de devotionele geloofsbeleving zoals die op Koewacht aanwezig was, vormt een waardevolle bijdrage voor meer begrip van een tijd die nog maar kort achter ons ligt.

Zoals Tony van Os de kruisweg een ziel gaf, zo gaven Willy Verschraegen en Petra Kasteleijn ook dit boek een ziel. De parochiekerncommissie Koewacht mag ik met de uitgave feliciteren. Warm aanbevolen!

Dr. Jan de Kort
(godsdiensthistoricus en theoloog)

MEIMAAND... MARIAMAAND KOEWACHT

Al van ver vóór de middeleeuwen wordt de moeder van Jezus, Maria, aangeropen als voorspraak bij God voor de mensen. Dat gebeurt op ontelbaar vele plaatsen over de hele wereld: van eenvoudige veldkapelletjes tot in de indrukwekkende bedevaartplaatsen zoals Lourdes en Fatima. Vanouds is de meimaand dé maand waarin Maria als middelares tussen God en de mensen in het bijzonder centraal staat en we met onze noden bij haar terecht kunnen. Al heel veel jaren is het een goede gewoonte ook in onze parochie gedurende de maand mei bij het kapelletje op 't Zand eens per week het rozenhoedje te bidden. Uit de belangstelling daarvoor blijkt dat dit wordt gewaardeerd en dus een goede reden is om deze traditie voort te zetten.

Graag nodig ik u dan ook uit op alle donderdagen in mei om 19.00 uur samen het rozenhoedje te komen bidden bij het kapelletje en via Maria bij God aandacht te vragen voor uw persoonlijke noden en die van onze parochie.

Ik vertrouw er op u te mogen begroeten op 1 mei aanstaande bij het kapelletje op 't Zand.

Piet.Th.Apers

ROEL DRIE JAAR MISDIENAAR

Op zondag 29 december ontving Roel de Ruiters (11) een oorkonde uit handen van pastor Katrien Van de Wiele. Roel kreeg de oorkonde en een groot applaus van alle bezoekers van de mis, omdat hij al drie jaar misdienaar is in Koewacht. Katrien sprak de hoop uit dat Roel nog lang zijn steentje zal bijdragen aan de vieringen in Koewacht.

W.V.

Mensen zijn gemaakt om van te houden. Spullen om te gebruiken.

Er is zoveel chaos in de wereld, omdat spullen worden bemind en mensen gebruikt.

A.v.d. Velden

Jezus zegt aan het kruis niet: "Ik vergeef jullie", maar hij vraagt: "Vader vergeef het hun, want ze weten niet wat ze doen". Als christenen moeten we God het laatste woord geven en afleren om zelf het eindoordeel uit te spreken.

Désnne van Brederode

Ik heb liever een kerk die gewond en vuil is omdat ze de straat is opgegaan dan een kerk die ongezond is, omdat ze zich heeft afgesloten en vasthoudt aan haar eigen veiligheid.

Franciscus, paus

NIEUWJAARSBIJEENKOMST VRIJWILLIGERS KERK KOEWACHT

De Parochiekerncommissie Koewacht hield op 2 januari voor de vrijwilligers van de kerk weer de nieuwjaarsbijeenkomst. Alle medewerkers werden daarbij bedankt voor hun inzet in het afgelopen jaar en natuurlijk werd ook een oproep gedaan om in 2014 hun activiteiten voort te zetten.

Onder het genot van een kopje koffie met wat lekkers en een drankje kon

wat worden bijgekletst en daarna was het woord aan 'Hakke zonder Wakke', die er een gezellig uurtje van maakte. Als bijdrage in de kosten van de restauratie van de kruisweg werd de Paaskaars van het afgelopen jaar verloot. Christian Verschraegen-de Waele was de gelukkige winnaar.

W.V.

Tandprothetische Praktijk H. Van Hoorde - Broekaart

Kunstgebitten
Herstellingservice
Implantaatprothesen
Vergoeding zorgverzekering

Oranje Bolwerk 1A 4561GA Hulst
Tel: 0114 31 28 70
www.vanhoorde.eu

SB26162

► **Administraties en Belastingzaken**

► **Verzekeringen**

► **RegioBank**
Zelfstandig Adviseur

Roctus b.v.

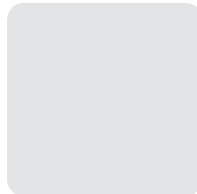
Hulsterweg 26-30 - 4587 ED Kloosterzande
Telefoon: 0114-682420

SB38846

SB32973

**Afscheid nemen
en samen komen
zo vaak u wilt**
Met de 24-uurs
kamers van
Monuta Terneuzen
kunt u op elk
gewenst moment
bij uw dierbare
zijn.

Monuta Terneuzen
We zijn **24 uur per dag** bereikbaar op
0115 - 61 28 81.
Ook als u niet bij
ons verzekerd bent.
U kunt ons ook
bezoeken op de
Bellamystraat 28-C
te **Terneuzen** of op
www.monuta.nl

Monuta
De steun bij iedere uitvaart.

Streekbeeld

doet meer!

Wij verzorgen al voor vele bedrijven, scholen, verenigingen en instellingen o.a.:

- *Schoolgidsen*
- *Clubbladen*
- *Personeelsmagazines*
- *Kerkbladen*
- *Direct Mail*
- *Posters*
- *Folders*
- *Flyers*

volg ons op Facebook

Industrieweg 30A, Terneuzen • Postbus 385, 4530 AJ Terneuzen T. 0115-649800 • redactie@streekbeeld.nl • www.streekbeeld.nl

Huis-aan-huis bladen • Drukwerk • Posters • Digitaal printen

DE HAAN KRAAIT VOORT...

Inmiddels is de offerte van Erik Kint van Kint Electro Kloosterzande voor het verlichten van de mooie gerestaureerde kerktoren van de Martinus kerk te Groenendijk goedgekeurd. Met omwonenden is overeenstemming bereikt om de toren op vrijdag en zaterdagavond ook in het zonnetje te zetten. Het wachten is nu op het resultaat.

Het verlichten van de kerktoren is een eerste concrete stap om de Martinus kerk beter op de kaart te zetten. De noodzaak daartoe is reeds in de zogenaamde Disneyroom bijeenkomsten begin 2013 in de Martinus kerk geformuleerd. Het is de aandachtige lezer van de Kerkkoerier vast en zeker niet ontgaan dat ook de kerken in Oost Zeeuws Vlaanderen onder druk staan en daarop vormt de Martinus kerk op Groenendijk geen uitzondering. De deelname aan de vieringen loopt terug en ook de inkomsten uit de jaarlijkse actie Kerkbalans staan onder druk. In de bijeenkomst van de overkoepelende wijk- en dorpsraden op 30 januari jl. heeft de Gebouwencommissie van de Parochie H. Maria Sterre der Zee bij de eerste aansprekpunten van die organisaties nogmaals op aangedrongen toch rekening te houden met de regionale kerken in hun plannen!

Ook de Parochiekern Ter Duinen is zich ervan bewust dat verandering noodzakelijk is. In dat kader zijn mede naar aanleiding van de Disneyroom bijeenkomsten twee hoofdactiviteiten te onderscheiden. Enerzijds is het noodzakelijk om de Martinus kerk multifunctioneler te maken en daarvoor is dan ook een werkgroep Kerk in Kerk in wording. Al geruime tijd bestaat contact met een mogelijke trekker van dat project,

maar het wachten is nog op groen licht. We rekenen op medewerking! Anderzijds is een Activiteitencommissie in wording en ook daar hebben gesprekken plaatsgevonden met een mogelijke trekker. Wij rekenen ook op haar medewerking!

Inmiddels is het echter alweer 2014 en in het plan staat toch nadrukkelijk dat een begin van die activiteiten dit jaar moet worden opgestart.

In dat kader heeft op 11 maart jl. een informatiebijeenkomst plaatsgevonden in de Martinus kerk in samenwerking met de Gemeente Hulst en Vluchtelingenwerk Zeeland, hoe de Parochiekern Ter Duinen een bijdrage kan leveren voor vluchtelingen in de regio.

In het Kunst Weekend Kloosterzande op 10 en 11 mei aanstaande staan ook de deuren van de Martinus kerk op Groenendijk open. Het is een open dag voor belangstellenden, maar tevens hebben we plaatsgemaakt voor een vijftal kunstenaars om een paar van hun werken te presenteren aan het publiek. Medewerking is inmiddels toegezegd door HK Nature Photo (natuurfotografie) uit Terneuzen, Dieneke Covens (tekeningen van oa. trekpaarden) uit Kloosterzande, Hetty van der Heyden (impressies) uit St. Niklaas en Luciën Hoop (portretfotografie). Ook hebben wij de familie van George de Wilde, zelf helaas recent onverwacht

overleden, voorgesteld uit eerbetoone werken van hem in de kerk te exposeren. Zijn dochter Nancy heeft aangegeven hiervan graag gebruik te willen maken.

In de Martinus kerk hangt sinds vorig jaar van zijn hand een prachtig werk, Maria Ten

Hemelopneming. We wensen de familie veel sterkte de komende periode.

Tijdens het kunstweekend is de kerk opengesteld van 13.00 tot 17.00 uur en is er gelegenheid tot het drinken van een kopje koffie of thee met een versnapering. De opbrengst is bestemd voor de Activiteitencommissie om de Martinus kerk nog meer op de kaart te zetten. We wensen deze commissie veel succes en zijn ervan overtuigd dat de kerk met deze activiteiten nog meer tot haar recht gaat komen. Indien u voorstellen heeft voor activiteiten horen we dat uiteraard graag via het daarvoor beschikbaar gestelde email-adres terduinenvitaal@zeelandnet.nl.

De Kerkoerier wordt voortaan ook in de Parochiekern Ter Duinen huis-aan-huis verspreid mede om een ieder goed te kunnen informeren. Bijgaande foto met de passende titel "Morning has broken" is van HK Nature Photo, die onlangs de 10e prijs in de wacht sleepte van Wildlife Photographer van het jaar! Chapeau Henk!

A. Mannaert

MISDIENAARS IN HET ZONNETJE IN DE PAROCHIEKERN LAMSWAARDE

Afgelopen jaar op 26 mei 2013 hebben wij onze misdienaars in het zonnetje gezet. Tijdens een bijzondere viering door Ralf Grossert hebben zij een oorkonde en een kaars gekregen voor hun hulp tijdens de vieringen. Wij zijn dan ook erg trots op ons misdienaarsteam. Door studie in Tilburg is Iris van Laere moeten stoppen en Jasmijn van Puyvelde heeft het team ook verlaten. Kinderen op Lamswaarde die graag die mis willen dienen kunnen contact met ons opnemen op 06-23647176

Van links naar rechts

Angèle van Driessche (2006), Jasmijn van Puyvelde (2010), Jeanette van Driessche (2006), Ralf Grossert, Joost van Laere (2011), Corne van Kessel (2008), Iris van Laere (2005), Hillebrand van Kessel (2002), Anne van Kessel (2003)

(jaartal) = begonnen als misdienaar

BEPLANTING RONDOM DE KERK EN BEGRAAFPLAATS

Ongeveer in 1980 zijn er langs de straat en het parkeer terrein van het Jagershuis coniferen aangeplant. Deze vormden vele jaren lang een prachtige groene haag die mede zorgde voor privacy van de bezoekers aan het kerkhof. Maar helaas na 35 jaar zijn deze coniferen aan het eind van hun latijn. Ze zijn bijna niet meer te snoeien omdat ze binnenin helemaal verdord zijn en worden steeds breder. Dit betekent dat ze waarschijnlijk in de loop van dit jaar weg zullen moeten en worden vervangen door jonge aanplant. We moeten nog wel even kijken wat voor soort we precies terugzetten, maar in ieder geval wel iets van een haag. Het zal in het begin wel even een kaal gezicht zijn, maar na een paar jaar kun je er al niet meer overheen kijken. Aan de achterkant, de zijde aan de St. Josephstraat, heeft de gemeente een aantal grote bomen gesnoeid zodat daar weer een mooi zicht op de kerk is. Uit deze bomen braken ook regelmatig takken die op het kerkhof vielen, dat is dus nu ook opgelost.

Jo de Cock

IN MEMORIAM

Op 19 februari jl. is vrij onverwacht Pol Mahu overleden. Pol was vele jaren een zeer trouwe en gewaardeerde vrijwilliger in onze parochiekern. Ook voor de Stichting Behoud Catharinakerk heeft hij zich enorm ingezet, altijd kon je een beroep op hem doen, niets was hem te veel. Het was ook altijd een genot om met hem te mogen samenwerken. Pol we gaan je erg missen. We wensen je kinderen en klein kinderen heel veel sterkte toe in deze moeilijke periode.

Parochiekerncommissie,
Stichting Behoud-Catharinakerk en Midzomerfeestcomité

Pasen

*Want als hij is opgestaan vannacht
dan ook onze moed om te doen als hij
want als hij is opgestaan
In deze vroege ochtend
dan ook onze wil hem te volgen
want als hij is opgestaan
ook ons geloof dat het donker
niet het laatste woord spreekt.*

*Als iets nieuw is deze dag
is het onze liefde geboren uit hem
en bestemd voor de wereld
want als er iets is opgestaan
is het ons antwoord op:
„Heb je me lief?“*

HET IS VOORBIJ...

Het rijke roomse leven is voorbij. Er gaan kerkgebouwen dicht, alle goede initiatieven en experimenten van de afgelopen 30 jaar zijn doodgebloed, teruggedraaid of verboden. Vrouwen en gehuwde mannen zullen voorlopig geen priester kunnen worden. Jongeren hebben de traditionele vieringen de rug toegekeerd. Er zijn schandalige praktijken aan het licht gekomen. Er zijn vieringen in grote kerken met soms nog 20 parochianen. Pastoraal werkers/sters en andere leken mogen geen askruisje meer geven, omdat het geven ervan verbonden is aan het sacrament van de boete. Als je logisch doorredeneert, mogen zij en andere leken ook geen hostie meer uitdelen, want dat is verbonden aan het sacrament van de Eucharistie. De verwachting is volgens het bisdom dat er over 10 jaar geen pastoraal werkers mee zullen zijn; geen bezoldigde diakens meer. Eerst ontstonden er parochieverbanden, daarna moesten de parochies fuseren. Het proces is nog niet ten einde.

Het is voorbij....

Heeft U die foto's van de paus gezien met twee kinderen aan zijn zijde die twee witte duiven losliet? De witte duif die symbool staat voor de vrede en de heilige Geest. Onmiddellijk werd deze aangevallen door een agressieve zeemeewu en daarna door een

zwarte kraai. De haviken storten zich op de bringers van de vrede. Toeval? 'Zo moet deze mensenpaus zich af en toe ook voelen binnen het Vaticaan' dacht ik. Zo is het ook als je de witte duif loslaat in de kerk en in de wereld. Je bent als vredestichter voor de agressieve haviken maar een kwetsbare vogel. Maar misschien is de kwetsbaarheid juist de kracht van de Heilige Geest en de kracht van Christus als lam Gods. Dat realiseerde ik me laatst vlak voor de communie in het gebed: "Zie het lam Gods dat wegneemt de zonden der wereld". Dat is niet zomaar een zin, dat is ook niet zomaar een uitdrukking van geloof. Het is elke keer weer een zeer krachtig mystiek moment waarvan wij de reikwijdte niet kunnen bevroeden, waarin Christus in de gedaante van het lam 'de zonden wegneemt van de wereld'. Dat is nogal wat. Dat gaat mijn pet ver te boven. En dat is de kracht van elk sacrament, dat gaat ons verstand ver te boven. En we denken nog wel dat we het allemaal zo goed weten, zo rationeel. Het zijn de duif en het lam die vrede brengen en ons bevrijden. Niet de machtigen, de wetten en de voorschriften.

Konden we maar met helemaal niets, van voor af aan beginnen. hoorde ik deze week een parochiaan verzuchten. 'Maar zo ver zijn we al' dacht ik even later. Laten we beginnen met de ontmoeting tussen jou en

mij. Bisschop Franciscus van Sales schreef rond 1600 dat een leek een bijzondere plaats heeft in de kerk en in de schepping. 'als leek heb je zorg voor de wijding van de aardse dingen, ook het dagelijkse leven is een plaats van heiliging.' We kunnen leven vanuit een houding waarin alles wat we doen aandacht en respect verdient, geheiligd mag worden. We beginnen vanuit helemaal niets, vanuit onze eigen kwetsbaarheid reik je iemand anders de hand. Een gewone ontmoeting kan al een moment van heiliging worden. Zoals de ontmoeting met de duif en het lam, de ontmoeting met God en Christus. Een ontmoeting waar haviken om heen zwermen. Dat is het risico, maar er is geen andere weg. Een kerk die begint bij ontmoeting tussen mensen. We beginnen gewoon van voor af aan. Dat is ook de boodschap van Franciscus. Reik als kwetsbaar mens de hand aan een ander kwetsbaar mens en vooral aan mensen die in deze wereld kwetsbaar zijn geworden. Daar is de Geest werkbaar en Christus aanwezig. "Devotie is zo eenvoudig" schrijft deze Bisschop van Sales. Het is liefde tot God en liefde tot de naaste". We moeten de komende jaren werk maken van ontmoeting. Als kerk plekken creëren van ontmoeting in liturgische ruimten. Zalg Pasen aan U allen.

R.Haerens

boca kaarsen bv

Galvaniweg 20 • 5482 TN Schijndel • Tel. 073-5492511
info@boca.nl • www.boca.nl

Bestel nu uw Paaskaars of Huispaaskaars 2014!
In diverse maten verkrijgbaar. Kijk op onze website: www.boca.nl

SB38871

Gewasbeschermingsmiddelen
Kunstmest
Zaaizaden
en Schoonmaakmiddelen

R. van Wesemael

Zoutestraat 109, Hulst - Tel. 0114-314853

SB26161

*ik wil graag dat je helemaal
geen zorgen hebt...*

*...ik wil dat je
altijd bij me blijft*

► een persoonlijke uitvaart voor iedereen...
ook voor niet verzekerden

DELA

Van der Maelstedeweg 102 b
4561 GV Hulst
tel. 0114-319300

DELA Al ruim 75 jaar ervaring in het verzorgen van uitvaarten.

SB36133

Uitvaartverzorging *de Ridder*

in samenwerking met *C. Meij's*

een goed verzorgde uitvaart in vertrouwde handen

kantoor:

Hughersluys 37
4536 HM Terneuzen

☎ 0115 565100

✉ info@deridder-uitvaart.nl

Schuttershof 14
4561 CM Hulst

☎ 0114 313227

✉ clmmeijs@zeelandnet.nl

*uitvaartcentrum Hughersluys 22, Terneuzen
mortuarium Westsingel 3a, Axel
www.deridder-uitvaart.nl*

Bouwbedrijf De Caluwé en Broekaart B.V.

• Nieuw- & verbouw woningen • Timmerwerken • Betonwerken • Utiliteitsbouw

Dorpsstraat 2B - 4569 AJ Graauw

Tel. 0114-633 010 - Fax. 0114-633 011 - www.caluwe-broekaart.com

SB26152

KINT ELECTRO KLOOSTERZANDE

ELECTRO TECHNISCH INSTALLATIEBEDRIJF - RADIO, TV en HUISHOUDELIJKE APPARATEN

A.E.G. • PHILIPS

MIELE • GOEDE SERVICE

v.o.f. G.A.M. KINT-VAN KAMPEN

CLOOSTERSTRAAT 76 - KLOOSTERZANDE - TEL. 0114-681429

SB26156

‘HOOGTE’ WERKEN IN CLINGE

Vrijdag 24 januari was het al vroeg in de ochtend een drukte van jewelste rondom de kerk. Een hoogwerker uit Middelburg arriveerde iets over 7 uur op het Negotieplein naast het kerkgebouw. Deze zou het mogelijk maken om tegelijkertijd enkele losgekomen leien opnieuw vast te leggen én de aanwezigheid van talrijke kauwen in de toren op een vriendelijke manier ongedaan te maken. Toen medewerkers van onze aannemer ‘van Driessche-de Koster’ voor de eerste keer naar boven werden gehesen, was het nog behoorlijk donker en kwamen enkele kijklustigen af op het toch wel felle licht in de dorpskern. Nadat de juiste maten voor de afrastering genomen waren, was het de beurt aan de leidekkers die 6 losgekomen leien weer stevig vast legden. Alle roosters worden op maat geknipt en konden onze bouwvakkers naar boven om alle galmgaten kauw-vrij te maken. Een hele, best gevaarlijke, klus die tot in de

late namiddag duurde. Gelukkig waren de weergoden ons gunstig gezind en verliep alles volgens plan. Dat we voortaan bij stormweer geen schrik meer hoefden te hebben voor meer schade wisten we diezelfde dag al, maar welk effect deze werken zouden hebben op het weren van de kauwen; dat was nog even afwachten. Een dikke maand later kregen we hierop een antwoord: het resultaat was positief! De kauwen fladderden als vanouds weer rond de kerktoren maar konden niet meer naar binnen. Een kijkje op de zolder bevestigde dat. Het kerkplein is tot op heden nog niet ‘takjes-vrij’ maar misschien is ook dat binnenkort opgelost als de kauwen op zoek gaan naar een andere locatie voor het maken van hun nest. Annemie de Loos-Brijs.

Foto's: Wilfried Meert

GELOVEN WE ER NOG IN?

Blijft de kerk bestaan in Nieuw Namen? Op 18 december 2013 werd een info-avond gehouden in de kerk van Nieuw Namen. De fanfare “de Scheldezonen” en het kerkkoor verleenden medewerking. Kinderen van de basisschool hadden tekeningen gemaakt rondom kerk en kerstmis, waarvoor zij die avond een kleine attentie kregen. Door de tekeningen en het, door theelichtjes versierde gangpad, maakte de kerk een gezellige indruk. Door het afwisselende programma van informatie door de Stichting “Behoud Sint Josephkerk”, de PKC van Nieuw Namen, muziek en zang, demonstratie van de misdienaars en door het laten zien wat er verder door vrijwilligers gebeurt in de kerk, ging de tijd snel voorbij. Een goede tijdsbewaking was noodzakelijk, omdat er in de Kauter nog een ander “hot item” op het programma stond, n.l. het pinapparaat. Al met al waren we niet ontevreden over de opkomst van deze avond en er wordt gedacht aan een vervolg. Willen we de kerk levend houden op Nieuw Namen dan is het van belang dat we er allemaal onze schouders onder zetten. De opkomst deze avond liet zien dat de bewoners van NN betrokken zijn bij hun kerk. We hopen dan ook dat de mensen het verder vertellen en dat er meerdere handen samengevoegd worden om samen aan de kerk te NN te blijven bouwen. We kunnen nog op vele terreinen mensen gebruiken.

Lise van Kershaver
PKC Nieuw Namen

VRIJWILLIGERS MAKEN HET VERSCHIL, VRIJWILLIGERS MAKEN DE WERELD MOOIER!

Kerk en wereld, wereldkerk, kerk door en voor mensen. Kerk-zijn is geloofsgemeenschap, niet wereldvreemd, niet in regels en verboden gevat maar getuigend van geloof, hoop en liefde in omzien naar elkaar. Kerk-zijn is zorg en aandacht voor mensen, zich inzetten voor vrede, gerechtigheid en heil van de schepping. Is deelhebben aan een groter geheel. Is mens zijn in deze wereld, gelovigen die 'aarden', mensen die samen een gemeenschappelijk doel nastreven dat het eigen ik te bovengaat en mensen met elkaar verbindt. Mens en kerk, kerk en mens, zorgend, vierend en samenlevend en werkend. Het zout voor elkaar zijn, het zoet en zuur in ons kwetsbaar bestaan met elkaar delen, vertrouwend dat het ergens toe dient. Professionals en vrijwilligers die het samen kerk-zijn in deze tijd waar willen maken, samen het verschil willen maken, er samen toe doen. Hulde aan allen!

VRIJWILLIGERS FEESTAVOND

25-01-2014:

Speciaal dank aan de vele vrijwilligers die ieder met eigen talent hun steentje bijdragen aan onze parochiekern. Vrijwilligers zijn van onschatbare waarde en onmisbaar voor onze parochiekern. Als blijk van waardering wordt vrijwilligers in de parochiekern van de H. Willibrordus jaarlijks een feestavond aangeboden. 25 Januari 2014 was het weer zo ver. 125 Personen gaven gehoor aan de uitnodiging. Een avond met een feestelijke viering, ontmoeting en samenzijn in onderlinge saamhorigheid, onder het genot van drankjes, hapjes en een vrolijke noot. De verloting van de Paaskaars 2012 was een succes; mevrouw Marjo v.d. Boomen was de gelukkige! Marjo mocht de Paaskaars uit handen van de heer Karel van Damme (kasbeheerder PKC Hulst) in ontvangst nemen. (zie foto).

De werkgroep vrijwilligersbeleid kijkt, met dank aan ieder voor inzet en aanwezigheid, terug op een geslaagde feestavond. Een feest van saamhorigheid, een feest dat mensen samenbrengt en bindt, maar bovenal een hulde aan alle vrijwilligers. Dank aan ieder,

dank u, dank jullie allemaal. Rekenend op het vervolg van een prettige samenwerking, zien we uit naar de feestavond voor vrijwilligers in 2015!

22 - Kerkkoerier

DE KERKKOERIER EN VRIJWILLIGERS DIE KOMEN EN GAAN:

In het leven van alledag, in de wereld om ons heen is het een voortdurend komen en gaan van mensen. Zo ook in de groep van vrijwilligers. Sommige vrijwilligers haken na kortere tijd af maar voor de meeste vrijwilligers geldt dat zij na lange tijd – vaak gedwongen door veranderde persoonlijke omstandigheden of beperkingen tengevolge van de bereikte hogere leeftijd – af moeten haken. Voor alle vrijwilligers geldt echter een periode van betrokkenheid en inzet voor onze geloofsgemeenschap.

Van harte dank aan onderstaande vrijwilligers, een drietal vrijwilligers van de lange termijn:

- mevrouw A. Penneman, Tivoliweg 106, Hulst
- mevrouw M. Teuchies, v.d. Maelstedeweg 66, Hulst
- mevrouw C. Wille, Genestetplein 12, Hulst

Vanaf de eerste uitgave van een parochieblad - in 1988 - zijn bovenstaande dames gestart met de bezorging van het parochieblad, dat in de loop der jaren is uitgegroeid tot de huidige Kerkkoerier. Deze dames past een groot compliment en een woord van dank voor hun jarenlange inzet. Mevrouw A. Penneman, mevrouw M. Teuchies en mevrouw C. Wille, ieder van u heeft gedurende 25 jaar door de bezorging van het parochieblad uw steentje bijgedragen aan onze geloofsgemeenschap. Door de huis aan huis bezorging van de Kerkkoerier vormde ieder van u een belangrijke schakel in de uitwisseling van informatie en communicatie in de parochie. Heel veel dank hiervoor!!!

Gelukkig kunnen wij melden dat de vacatures - ontstaan door het vertrek van de genoemde bezorgers van de Kerkkoerier - weer zijn vervuld.

Ter opvolging voor de bezorging van Kerkkoerier mogen wij verwelkomen:

- mevrouw Y. Hoefnagels, Oude Zoutdijk 6, Hulst
- mevrouw M. de Koster, Nic. Beetsstraat 26, Hulst
- mevrouw G. Rombout, Händelstraat 1, Hulst

Dames, heel fijn dat u de bezorging van de Kerkkoerier in uw wijk ter harte wilt nemen, u allen van harte welkom!

AKTIE KERKBALANS EN VRIJWILLIGERS DIE GAAN

Naast de al eerder genoemde wisseling van de wacht in de stuurgroep voor de Aktie Kerkbalans, is thans ook het afscheid van een aantal bezorgers te melden, te weten:

- mevrouw J. Gremmen – Van Schaijk, v.d. Maelstedeweg 20A, Hulst

- de heer J. Everaert, v.d. Maelstedeweg 20H, Hulst
- de heer J. Heijens, Godsplein 4, Hulst.
- mevrouw C. Piek-Bogaert Nicolaas Beetstraat 2 Hulst

Mevrouw Gremmen, mevr. Piek en de heren J. Everaert en J. Heijens, u allen hartelijk dank voor uw jarenlange inzet voor de Aktie Kerkbalans. Door weer en wind hebt u jaarlijks (in de 2de helft van januari) en gedurende vele jaren het bezorgwerk in uw wijk verricht in het kader van de Aktie Kerkbalans. De slogan van de Aktie Kerkbalans luidt "Wat is de kerk u waard?" U hebt door uw vrijwilligerswerk voor de Aktie Kerkbalans duidelijk bewezen dat de kerk u heel veel waard is. Middels uw medewerking aan de Aktie Kerkbalans hebt u bijgedragen aan het –financieel - instandhouden van de parochiekern van de H. Willibrordus in Hulst. U allen hartelijk dank!!!

De bezorging van de brieven in het kader van de Aktie Kerkbalans 2014 is inmiddels, dankzij heel veel vrijwilligers, weer succesvol afgerond. U allen stuurgroep en bezorgers, hartelijk dank!

(Meer hierover leest in u in de bijdrage van de stuurgroep Aktie Kerkbalans PKC Hulst.)

SLEUTELDRAGERS:

Met het op toerbeurt openen en sluiten van de basiliek dragen sleuteldragers bij aan een gastvrije kerk. Sleuteldragers bieden bezoekers de mogelijkheid om even binnen te lopen, om een kaarsje op te steken, tot gebed, tot rust te komen of te genieten van de stilte en schoonheid van onze trots, de mooiste kerk van Nederland. Het verheugt ons dan ook dat de groep sleuteldragers weer is versterkt. We heten de heer C. de Meurichy, Korte Nieuwstraat 1 te Hulst, van harte welkom als sleuteldrager.

COLLECTANTEN:

Berichten uit de groep van collectanten:

- een eervolle vermelding voor de heer B. de Kock, die in de collectantenvergadering in december 2013, de felicitaties in ontvangst mocht nemen onder dank voor 35 jaar collectantschap.
- de heer P.J. Moorthamer, Julianalaan 6 te Hulst is met ingang van 2014 gestopt als collectant. Langs deze weg van harte dank meneer Moorthamer voor uw jarenlange inzet!
- de groep van collectanten werd versterkt met de komst van een nieuwe collectant. De heer Th. Buys, Nieuweweg 39 Hulst, welkom!

vervolg zie volgende pagina

VERZORGING VAN DE KERSTGROEPEN

Onlangs is een vertrouwd gezicht weer teruggekeerd in de groep van vrijwilligers, nu niet voor de wekelijkse bloemversiering maar voor de jaarlijkse aankleding en versiering van de kerstgroepen in de basiliek: mevrouw M. Boonman, Vinkstraat 17, Hulst, welkom!

ZILVEREN JUBILEA MEVROUW R. HAMELINK-IVENS EN DE HEER L. KERCKHAERT

In de Kerkkoerier eind 2013 hebben wij u de wisseling van de stuurgroep Aktie Kerkbalans gemeld. Een stuurgroep die zich vanaf het begin van de Aktie Kerkbalans op professionele wijze van haar taak gekwetent heeft maar ook een stuurgroep die het stokje op perfecte wijze heeft overgedragen aan een nieuw vrijwilligersteam. Kortom: een stuurgroep die alle lof toekomt. Een stuurgroep met boegbeelden aan het roer en dat gedurende zoveel jaren!

25 Jaar hebben mevrouw R. Hamelink en de heer L. Kerckhaert samen de kar getrokken van de Aktie Kerkbalans. Leon als de drijvende kracht, de kapitein van het schip en Ria als een al even onmisbare kracht, die als de machinist het schip drijvende hield. De jaarlijkse zorg voor de bulk aan stencilwerk, kopieer- en vouwwerk, het werven van en het onderhouden van contacten met vrijwilligers voor de bezorging van de brieven. Uitvoering van de Aktie Kerkbalans betekent een

enorme klus aan voorbereiding en geregel en vergt dan ook een goede organisatie. Een organisatie die bij Ria en Leon – incidenteel ook bijgestaan door partners en latere leden van de stuurgroep – in goede handen was. Een samenwerking als een goed geoliede machine een samenwerking die vele jaren bepalend is geweest voor het succesvolle verloop van de Aktie Kerkbalans in de parochiekern Hulst. 20 februari 2014 werd onder luid applaus hulde gebracht aan de jubilarissen:

2x Zilver, 2x een zilveren jubilaris, 2x zilver, vrijwilligers met een gouden randje! Ria en Leon jullie inzet voor de Aktie Kerkbalans was van onschatbare waarde heel, heel veel dank hiervoor!!!

Het verheugt ons dat we jullie via andere werkzaamheden nog als vrijwilliger voor de Parochiekern behouden.

KASBEHEERDER PAROCHIEKERN HULST:

De zittingsperiode van de huidige kasbeheerder van de parochiekern van de H. Willibrordus loopt ten einde. De parochiekerncommissie is dan ook dringend

op zoek naar een opvolger. Bent u of kent u iemand die belangstelling voor deze vrijwilligerstaak heeft? Laat het ons weten. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met:

De heer Karel van Damme 0114-311524 (kasbeheerder parochiekern Hulst).

STUURGROEP VASTENACTIE:

Mevrouw E. de Bock-Sey heeft na heel veel jaren van grote betrokkenheid haar deelname aan de stuurgroep Vastenactie beëindigd. De stuurgroep verliest hiermee een actief en enthousiast medewerkster. In de vergadering van de stuurgroep in januari 201 is, onder dank voor haar jarenlange inzet afscheid van Elly genomen. Mevrouw Elly de Bock, ook langs deze weg nogmaals dank!

Door het vertrek van mevrouw E. de Bock-Sey is een vacature in de stuurgroep ontstaan. Heeft dit werk uw belangstelling? Neemt u dan svp contact op met de heer P.J. Coolsen, Vinkstraat 7 te Hulst, tel. 0114-314971, voorzitter stuurgroep Vastenactie Hulst.

INLOOPMORGEN PASTORIE HULST

Het secretariaat van de parochiekern, Steenstraat 22 in Hulst is op ma-di-wo- en donderdagvoormiddag van 10.00 tot 11.30 uur geopend. U bent altijd welkom!

De parochiekern Hult heeft gastvrijheid hoog in het vaandel staan. Bijzonder welkom bent u op de wekelijkse inloopmorgen op donderdag: tussen 10.00 en 11.30 uur staat

de koffie klaar. Loopt gerust eens binnen! De inloopmorgen biedt u de mogelijkheid om, onder het genot van een kopje koffie, mensen in een gezellige sfeer te ontmoeten. Iedereen is welkom! Hooft zegt het voort.

Tot besluit met vriendelijke groet, een al oude wijsheid als leidraad voor het samenzijn en samenwerken in onze parochiekern:

*Vriendelijke woorden
Wekken vertrouwen*

*Vriendelijk denken
Maakt diepzinnig*

*Vriendelijk geven
Schept liefde*

*(Charles Lavignerie (1825-1892)
Bisschop van Algiers)*

Als ook u het verschil wilt maken en denkt ook ik wil als vrijwilliger mijn steentje bijdragen, neemt u dan contact op met ondergetekende, u bent welkom! Namens de PKC en Werkgroep Vrijwilligersbeleid van de Parochiekern Hulst.

Nelly Janssen – de Kooning (tel. 0114-720350)

WIJZIGING AKTIE KERKBALANS 2014

Naar aanleiding van de invoering van de SEPA, (dit is de nieuwe manier van betalen volgens de Europese richtlijnen) heeft het bestuur van de PKC besloten om geen antwoordkaartjes meer bij de brief voor de Aktie Kerkbalans te voegen, omdat de respons al enkele jaren sterk terugliep.

Wij hebben ons echter niet gerealiseerd dat dit voor veel parochianen die al jaren trouw bijdragen toch als een gemis is ervaren. We hadden dit beter moeten communiceren, sorry!

Een groot aantal parochianen heeft al enkele jaren de parochiekern gemachtigd om de bijdrage periodiek te incasseren. Voor hen hadden we wel een brief bijgevoegd, waarin een en ander werd uitgelegd. Hierin wordt geadviseerd om de (periodieke) betaling bij voorkeur weer zelf te regelen. Achteraf gezien, hadden wij om verwarring te voorkomen, deze informatie beter bij alle geadresseerden kunnen toevoegen. Betaling van de parochiebijdrage via incasso's heeft echter niet meer onze voorkeur! De verwerking van de ontvangsten via gemachtigde incasso's levert namelijk heel veel extra werk (en kosten) op. Indien mogelijk verzoeken

wij u dan ook bij voorkeur zelf uw bedrag (periodiek) over te maken. Hartelijk dank voor uw begrip en medewerking. Mocht u nog vragen hebben neemt u dan gerust contact op.

Langs deze weg willen wij ook nog alle parochianen, die via de Aktie Kerkbalans hun steentje bijdragen aan de instandhouding van onze parochiekern van de H. Willibrordus te Hulst, hartelijk dankzeggen.

Uw parochiebijdrage kunt u overmaken aan:

Parochiekern: H. Willibrordus
Adres: Steenstraat 22
Bankrelatie Rabobank:
NL70RABO0150727968
Of
ABN/Amro:
NL42ABNA0475542207

Stuurgroep Aktie Kerkbalans:
Kasbeheerder Parochiekern Hulst:

Mevrouw T. van Aken (voorz.)
C.E.A. van Damme

Een Gregoriaanse rondgang langs de 7 glas-in-loodramen in de zuidgevel van de kapel van O.L.Vrouw ter Eecken ter gelegenheid van het 70 jarig bestaan van het St. Gregoriuskoor te Sint Jansteen d.d. 23 februari 2014. Het werd in afwisseling van koor, kantorzang en samenwerking met de aanwezigen.

*De zeven vreugden,
die Maria ten deel vallen.*

- 1. De blijde boodschap aan Maria.*
- 2. Maria bezoekt haar nicht Elisabeth.*
- 3. Jezus wordt geboren.*
- 4. Bezoek van de drie koningen.*
- 5. Jezus leeft, vreugde van Pasen,*
- 6. Gods Geest over Maria en apostelen.*
- 7. Maria gekroond met 12 sterren.*